

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Mitja PREK

**OKOLJSKA PROBLEMATIKA V OBČILIH –
PRIMER KONFERENCE POGODBENIC OKVIRNE
KONVENCIJE ZDRUŽENIH NARODOV O
PODNEBNIH SPREMEMBAH**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Mitja PREK

**OKOLJSKA PROBLEMATIKA IN OBČILA – PRIMER
KONFERENCE POGODBENIC OKVIRNE KONVENCIJE
ZDRUŽENIH NARODOV O PODNEBNIH SPREMEMBAH**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**ENVIRONMENT PROBLEMS AND MEDIA – EXAMPLE OF
CONFERENCE OF THE PARTIES UNDER UNITED NATIONS
FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2012

Diplomsko delo je zaključek univerzitetnega študija agronomije. Delo je bilo opravljeno na Katedri za informatiko Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Študijska komisija Oddelka za agronomijo je za mentorja diplomskega dela imenovala izr. prof. dr. Tomaža Bartola in somentorico prof. dr. Lučko Kajfež Bogataj.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Franc BATIC
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, oddelek za agronomijo

Član: izr. prof. dr. Tomaž BARTOL
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, oddelek za agronomijo

Članica: prof. dr. Lučka KAJFEŽ BOGATAJ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, oddelek za agronomijo

Članica: prof. dr. Majda ČERNIČ ISTENIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, oddelek za agronomijo

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je delo, ki sem ga oddal v elektronski obliki, identično tiskani verziji.

Mitja Prek

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

- ŠD Dn
- DK UDK 551.583:061.3:316774:070:621.397.13(497.4)(043.2)
- KG Občila/podnebne spremembe/Köbenhavn/klasifikacija
- KK AGRIS C30/P40
- AV PREK, Mitja
- SA BARTOL, Tomaž (mentor)/KAJFEŽ BOGATAJ, Lučka (somentor)
- KZ SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
- ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo
- LI 2012
- IN OKOLJSKA PROBLEMATIKA IN OBČILA – PRIMER KONFERENCE
POGODBENIC OKVIRNE KONVENCIJE ZDRŽENIH NARODOV O
PODNEBNIH SPREMEMBAH
- TD Diplomsko delo (Univerzitetni študij)
- OP VIII, 35 str., 7 pregl., 11 sl., 38 vir.
- IJ sl
- JI sl/en
- AI V diplomski nalogi smo analizirali 181 objav v času Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah v Köbenhavnu med 7. in 21. decembrom leta 2009 v dnevnikih časopisih Delo, Dnevnik, Večer in v dnevno informativnih oddajah na TV Slovenija in POP TV. Podnebnim spremembam je bilo več prostora namenjenega v tiskanih občilih (54 %), objave s podnebne konference so bile bolj pogoste ob koncu konference, kar je posledica udeležbe politikov iz pomembnejših držav, kot sta ZDA in Kitajska. Ob tem so bili politiki (175) tudi najbolj citirani akterji v poročilih, veliko bolj kot znanstveniki (60). Med novinarskimi zvrstmi je bilo največ objav v obliki poročil, ki so sicer najbolj zastopana novinarska zvrst (49 %). Protesti in izgredi ter afere v času konference so pritegnili večjo pozornost občil, kot škoda, ki jo povzročijo podnebne spremembe ali njihov vpliv na kmetijstvo. 13 objav je bilo namenjeno izključno protestom ali izgredom ob podnebni konferenci, medtem ko kmetijstvu ni bila namenjena niti ena celotna objava. Prav tako so bile v občilih bolj opažene objave o aferah. Slovenija je bila omenjena le v 30 objavah, so pa občila več pozornosti namenila podnebnim spremembam in njihovim posledicam v globalnem smislu.

KEY WORDS DOCUMENTATION

- ND Dn
- DC UDC 551.583:061.3:316774:070:621.397.13(497.4)(043.2)
- CX Media/ Climate changes/ Copenhagen/ classification
- CC AGRIS C30/P40
- AU PREK, Mitja
- AA BARTOL, Tomaž (supervisor)/KAJFEŽ BOGATAJ, Lučka (co-supervisor)
- PP SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
- PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Agronomy
- PY 2012
- TY ENVIRONMENT PROBLEMS AND MEDIA – EXAMPLE OF CONFERENCE
OF THE PARTIES UNDER THE UNITED NATIONS FRAMEWORK
CONVENTION ON CLIMATE CHANGE
- DT Graduation thesis (University studies)
- NO VIII, 35 p., 7 tab., 11 fig., 38 ref.
- LA sl
- Al sl/en
- AB The 181 articles that have been analyzed in this thesis were published during the United Nations Framework Convention on Climate Change in Copenhagen between 7th and 21st December 2009 in Slovenian daily newspapers (print media) Delo, Dnevnik, Večer and daily news program of TV Slovenija and POP TV. More space was devoted to climate changes in print media (54 %) and articles were more frequent at the end of the conference, which is the result of participation of politicians from important countries, such as the USA and China. Politicians (175 appearances) were the most cited sources in the analyzed articles, much more than scientists (60 appearances). In terms of journalistic genres most articles were published in the form of a report (49 %), which is the most frequent genre in journalism. Protest, riots and scandals during the conference attracted more media attention than the damage caused by climate change or its impact on agriculture. 13 articles were dedicated exclusively to demonstrations and riots during the conference, while no articles focused solely on agriculture. Also more space was given to articles which wrote scandals. Slovenia was mentioned in only 30 articles, although more attention of Slovenian media given to climate change and its consequences in a global context.

KAZALO VSEBINE

	Str.
KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	II
KEY WORDS DOCUMENTATION	III
KAZALO VSEBINE	IV
KAZALO PREGLEDNIC	VI
KAZALO SLIK	VII
OKRAJŠAVE IN SIMBOLI	VIII
1 UVOD	1
1.1 POVOD ZA ANALIZO	1
1.2 HIPOTEZA	1
1.3 CILJI NALOGE	1
2 PREGLED DOSEDANJIH OBJAV	2
2.1 MEDVLADNI FORUM ZA PODNEBNE SPREMEMBE	2
2.2 OKVIRNA KONVENCIJA ZDRUŽENIH NARODOV O PODNEBNIH SPREMEMBAH	3
2.3 KONFERENCE POGODBENIC OKVIRNE KONVENCIJE ZDRUŽENIH NARODOV O PODNEBNIH SPREMEMBAH	3
2.3.1 Kjotski protokol	4
2.3.2 15. okvirna konvencija Združenih narodov o podnebnih spremembah	4
2.4 PODNEBNE SPREMEMBE	5
2.4.1 Podnebne spremembe in kmetijstvo	5
2.5 OBČILA IN OKOLJE	6
2.5.1 Občila, politika in okolje	7
2.5.2 Analiza poročanja o podnebnih spremembah v Evropi	7
2.5.3 Analiza poročanja o podnebnih spremembah v ZDA	8
2.6 OBČILA IN ZNANOST	9
2.7 PODNEBNE SPREMEMBE V ZNANOSTI, POLITIKI IN OBČILIH SKOZI ČAS	9
2.8 KLASIFIKACIJA IN STRUKTURA TEZAVRA	10
2.8.1 Klasifikacija po geslovníku GreenFile	10
3 MATERIAL IN METODE	12
3.1 VIRI PODATKOV	12
3.2 OBDELAVA PODATKOV	14
4 REZULTATI	17
4.1 KLASIFIKACIJE PO OBČILIH, NOVINARSKIH ZVRSTEH IN DATUMU OBJAVE	17
4.1.1 Klasifikacija po občilu	17
4.1.2 Klasifikacija po novinarskih zvrsteh	18
4.1.3 Klasifikacija po datumu objave	19
4.1.4 Primerjava števila objav s COP-15 in ostalih objav	21
4.2 VSEBINSKE KLASIFIKACIJE OBJAV	22
4.2.2 Klasifikacija glede na ključne teme	22
4.2.3 Klasifikacija objav po opredelitvi akterjev	26

4.2.4	Slovenija in podnebne spremembe v analiziranih objavah	27
5	RAZPRAVA	28
6	SKLEPI	31
7	POVZETEK	32
8	VIRI	33
	ZAHVALA	

KAZALO PREGLEDNIC

	Str.
Preglednica 1: Število obravnavanih objav po dnevih	15
Preglednica 2: Število objav po novinarskih zvrsteh v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	19
Preglednica 3: Število objav s konference in ostale objave s tematiko podnebnih sprememb v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	21
Preglednica 4: Razdelitev akterjev po pripisanih funkcijah v objavah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	22
Preglednica 5: Število celotnih objav po ključnih temah v obravnavanih občilih v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	22
Preglednica 6: Število omemb v objavah po ključnih temah v obravnavanih občilih v obdobju med 7. in 21.12. 2009	26
Preglednica 7: Število objav, ki povezujejo Slovenijo in podnebne spremembe v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	27

KAZALO SLIK

	Str.
Slika 1: Odstotek obravnavanih objav v tiskanih občilih in v dnevno informativnih oddajah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	17
Slika 2: Odstotki objav po občilih v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	18
Slika 3: Odstotki novinarskih zvrsti pri poročanju o podnebnih spremembah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	19
Slika 4: Datumska razvrstitev vseh obravnavanih objav	20
Slika 5: Datumska razvrstitev objav, ki so obravnavala Okvirno konvencijo Združenih narodov o podnebnih spremembah	21
Slika 6: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v časniku Delo v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme	23
Slika 7: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v časniku Dnevnik v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme	24
Slika 8: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v časniku Večer v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme	24
Slika 9: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v informativnih Oddajah TV Dnevnik in Odmevi na TV Slovenija v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme	25
Slika 10: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v informativnih oddaji 24 ur in 24 ur zvečer v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme	26
Slika 11: Odstotki akterjev po pripisanih funkcijah v obravnavanih objavah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009	27

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

CMP	Konferenca pogodbenic kjotskega protokola (Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Kyoto Protocol)
COP	Konferenca pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah (Conference of the Parties)
IPCC	Medvladni forum o podnebnih spremembah (Intergovernmental Panel on Climate Change)
UNFCCC	Okvirna konvencija Združenih narodov o podnebnih spremembah (United Nations Framework Convention on Climate Change)
UNEP	Program Združenih narodov za okolje (United Nations Environmental Organisation)
WMO	Svetovna meteorološka organizacija (World Meteorological Organization)

1 UVOD

1.1 POVOD ZA ANALIZO

Skrb za okolje, v katerem živimo, je vse bolj pomembna naloga vsakega posameznika. Globalno segrevanje, izpusti toplogrednih plinov in podnebne spremembe so pojmi, ki jih v občilih opazimo vsak dan. Okoljska problematika je postala, predvsem v desetletjih, zanimiva tudi za dnevne časopise in dnevno informativne oddaje. Gledalec oziroma bralec lahko dobi občutek, da novinarji v svojih poročilih o okoljskih temah velikokrat iščejo senzacije, so nagnjeni k dramatiziranju in raje poročajo o političnem dogajanju in nasilju ter protestih kot pa o osrednji temi dogodka. Slovenska občila so obsežno poročala o dogodkih v zvezi s Konferenco pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah, ki je potekala med 7. in 18. 12. 2009 v Københavnu, vendar so se nemalokrat izognila poročanju o razpravi in so več poročala o spremljajočih političnih dogodkih in izgrelih.

1.2 HIPOTEZA

Naša hipoteza je, da občila o okoljski tematiki poročajo površno, senzacionalistično in populistično. Opravljenih je bilo že več raziskav, v katerih je bilo ugotovljeno, da znanstveniki novinarjem zamerijo nenatančnost, neobjektivno poročanje ter neznanstveni pristop (Gunter in sod., 1999). Novinarji in uredniki iščejo teme, ki bodo po njihovem mnenju bolj pritegnile gledalce oziroma bralce. Konference in javne razprave so po večini označene za dolgočasne in papirnate. Veliko bolj pritegnejo protesti, spopadi, zakulisne politične igre. Velikokrat se uredniki odločijo za poročanje v obliki, *za* ali *proti*, čeprav je malo ljudi, ki trdijo, da za podnebne spremembe ni odgovoren človek. Tako novinarji velikokrat iščejo konflikt pod pretvezo drugega mnenja oziroma uravnoveženega poročanja. Na primeru københavnske podnebne konference bomo skušali na sistematičen način pokazati, ali občila zanemarjajo osnovno sporočilo dogodka.

1.3 CILJI NALOGE

Cilj diplomskega dela je ugotoviti, na katere teme so se osredotočila pomembnejša slovenska občila, in vsebinsko ovrednotiti ter celovito pregledati objave na osnovi analize poročil, ki so bila objavljena v času Konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah. Na podlagi analize poročil s konference bomo ugotavljali, kaj je bilo za urednike in novinarje najbolj pomembno. Ustvarili bomo eksperimentalno bazo in klasifikacijsko shemo za razvrščanje objav, objavljenih v najpomembnejših slovenskih občilih, glede na temo poročanja. Namen naloge je tudi ugotoviti, koliko so se občila posvečala kmetijstvu in znanstvenim raziskavam okolja.

2 PREGLED DOSEDANJIH OBJAV

Konferenca pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah (Conference of the parties – COP) je dogodek, ki vsako leto pritegne pozornost javnosti in tako tudi vseh svetovnih občil. Podnebne spremembe so za občila po vsem svetu vedno bolj zanimiva tema. Še posebej od trenutka, ko so znanstveniki z veliko gotovostjo potrdili, da je za podnebne spremembe odgovoren človek. Negativne posledice podnebnih sprememb lahko čutimo tudi že v Sloveniji, to so pogostejši vročinski valovi, suše, hudourniške poplave in taljenje ledenikov. Naravne nesreče pa so bile za občila vedno priročna tema za pridobivanje gledalcev ali bralcev. Tudi zato je konferenca, ki poteka vsako leto, deležna velike pozornosti. Na njej države pogodbenice pregledajo zadnje znanstvene ugotovitve in poskušajo najti rešitve za prihodnost.

2.1 MEDVLADNI FORUM ZA PODNEBNE SPREMEMBE (IPCC)

Za pripravo dokumentov o razsežnostih podnebnih sprememb je odgovoren Medvladni forum o podnebnih spremembah (Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC). To je znanstveno telo, ki spremlja stanje podnebnih sprememb, njihov vpliv na okolje, svetovno ekonomijo ter družbo. Ustanovila sta ga Program Združenih narodov za okolje (United Nations Environment Programme – UNEP) in Svetovna meteorološka organizacija (World Meteorological Organisation – WMO) leta 1988. Forumu se lahko pridružijo vse države članice obeh omenjenih organizacij. Prva naloga, ki jo je imel IPCC, je bila priprava poročila, ki je zajemalo vse pomembne vidike podnebnih sprememb in njihov vpliv ter priprava realistične odzivne strategije. Vodilo IPCC-ja je, da mora biti politično relevanten, vendar tistim, ki odločajo, oziroma politikom ne sme predpisovati, kaj naj storijo (Kajfež Bogataj, 2008).

V forumu deluje na stotine znanstvenikov, ki so se organizaciji pridružili samoiniciativno. Njihovo delo je pregled in ocena znanstvenih in tehničnih raziskav s področja naravoslovja ter raziskav s področja družboslovja, pomembnih za razumevanje podnebnih sprememb. Sama organizacija ne izvaja raziskav, niti ne nadzoruje meritev, povezanih z globalnim segrevanjem. IPCC je do sedaj objavil štiri poročila, zadnjega leta 2007, ki so podlaga za izvajanje Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah. IPCC in nekdanji predsednik ZDA Al Gore sta leta 2007 prejela Nobelovo nagrado za mir za prizadevanje, da bi izboljšali naše znanje o podnebnih spremembah, ki jih povzroča človek in postavili temelje za ukrepe, s katerimi bi se spoprijeli s temi spremembami.

2.2 OKVIRNA KONVENCIJA ZDRUŽENIH NARODOV O PODNEBNIH SPREMEMBAH

Okvirna konvencija Združenih narodov o podnebnih spremembah (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC) je mednarodna okoljska pogodba, ki je nastala na konferenci Združenih narodov za okolje in razvoj leta 1992 v Riu de Janeiru, bolj znana kot Vrh za Zemljo. Dokumenti, ki jih pripravi UNFCCC, so podlaga vladam in drugim odločevalcem za ublažitev podnebnih sprememb in njihovih učinkov. Glavni cilj pogodbe je preprečitev povečanja izpustov toplogrednih plinov v atmosfero in nevarnega poseganja človeka v klimatski sistem. Pogodbo je podpisalo 192 držav članic Združenih narodov. V Sloveniji je pogodba stopila v veljavo 29. 2. 1996. Industrijske države so se s pogodbo zavezale, da bodo izpuste toplogrednih plinov do leta 2000 zmanjšale na raven leta 1990. Pogodba, kot je bila sprejeta, ne določa obveznosti za posamezne države glede zmanjšanja emisij in ne vsebuje določil za izvrševanje pogodbe, zato ni pravno zavezujoča (Guide ... , 2009).

2.3 KONFERENCE POGODBENIC OKVIRNE KONVENCIJE ZDRUŽENIH NARODOV O PODNEBNIH SPREMEMBAH

Države, podpisnice pogodbe, izvajanje konvencije pregledajo vsako leto na konferencah o podnebnih spremembah (COP). Konference se udeležijo predstavniki vlad in drugih organizacij, ki so tam kot opazovalci. Na posamezne konference pride okoli 10.000 udeležencev, od tega dobra tretjina predstavnikov vlad držav pogodbenic, drugi udeleženci so predstavniki Združenih narodov, agencij ter državnih ali nevladnih organizacij. Na konferenci s posebnimi resolucijami določajo pravila za praktično in učinkovito uvajanje konvencije. V okviru konference se sestanejo tudi države podpisnice kjotskega protokola (Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Kyoto Protocol – CMP). Najpomembnejša konferenca, oziroma tista, na kateri so sodelujoče pogodbenice dosegle največji premik v boju s podnebnimi spremembami, je bila konferenca v japonskem mestu Kjoto. 16. konferenca je potekala decembra 2010 v Cancunu v Mehiki, 17. pa decembra 2011 v Durbanu v Južni Afriki. Zaradi izteka kjotskega protokola je imela tako strokovna kot tudi ostala javnost velika pričakovanja od köbenhavnske konference.

2.3.1 Kjotski protokol

11. decembra 1997 so vlade sodelujočih držav na konvenciji IPCC-ja v japonskem mestu Kjoto sprejele tako imenovani kjotski protokol. Na podlagi te pogodbe se je 38 industrializiranih držav, vključno z državami Evropske unije (razen Cipra in Malte), v obdobju 2008 do 2012 zavezalo k zmanjšanju emisij šestih toplogrednih plinov za približno pet odstotkov glede na 1990 (Kyoto ... , 1998).

Kjotski protokol vključuje tri posebne mehanizme, s katerimi naj bi zmanjšali emisije toplogrednih plinov:

- Skupno izvajanje (JI – Joint Implementation) omogoča izpolnitev dela svojih obveznosti zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v drugi državi, ki ima enake obveznosti.
- Mehanizem čistega razvoja (CMD – Clean Development Mechanism) omogoča državam izpolnitev njihovih obveznosti z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov v drugi državi, ki po kjotskem protokolu nima obveznosti.
- Trgovanje z emisijami toplogrednih plinov (Emissions Trading) omogoča državam, ki ne dosežejo dovoljenih emisij, da neporabljen delež prodajo drugim državam, ki so presegle meje dovoljenih emisij.

Protokol je začel veljati 16. 2. 2005. Do julija 2010 ga je ratificiralo 191 držav, Slovenija je to storila 2. 8. 2002. Ker se kjotski protokol leta 2012 izteče, morajo članice Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah doseči nov globalni sporazum, da bi omejili segrevanje za 2 °C. Za doseg tega cilja bi morali globalne izpuste do leta 2050 zmanjšati za najmanj 50 odstotkov glede na leto 1990 (Climate ... , 2007).

2.3.2 15. Okvirna konvencija Združenih narodov o podnebnih spremembah

Globalni dogovor so članice konvencije želele skleniti na 15. Okvirni konvenciji Združenih narodov o podnebnih spremembah, ki je potekala med 7. in 18. 12. 2009 v danskem glavnem mestu København. Na konferenci je sodelovalo 192 držav članic Združenih narodov. Glavna cilja konvencije sta bila sprejem celovitega globalnega sporazuma za boj proti podnebnim spremembam po letu 2012 in določitev obveznosti zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v razvitih državah v drugem ciljnem obdobju kjotskega protokola (po letu 2012). Tega državam pogodbenicam ni uspelo doseči. So pa sklenile københavnski sporazum, ki vsebuje:

- zmanjšanje svetovnih emisij, da bo dvig povprečne globalne temperature pod 2 °C glede na predindustrijsko dobo,
- finančno pomoč državam v razvoju za spoprijemanje s podnebnimi spremembami,
- ustanovitev tehnološkega mehanizma za krepitev razvoja in prenosa tehnologij,
- ustanovitev københavnskega zelenega klimatskega sklada.

Sporazum ni pravno zavezujoč in ne predvideva konkretnega količinskega zmanjšanja emisij do leta 2020 ter do leta 2050.

Na konferenci je bilo organiziranih 36 plenarnih zasedanj, 64 stranskih dogodkov in več kot 300 tiskovnih konferenc. Podnebne konference se je udeležilo 10.500 delegatov, med njimi 120 predsednikov držav ali vlad, 13.500 opazovalcev in več kot 3.000 novinarjev.

2.4 PODNEBNE SPREMEMBE

Hitrim podnebnim spremembam, ki smo jim priča v zadnjih 150 letih, botruje človek z izpusti različnih plinov in trdnih delcev ter z naseljevanjem in obdelovanjem zemeljskega površja (Bergant, 2010). Povprečna temperatura na zemeljskem površju se je v 20. stoletju v Evropi zvišala za 0,8 +/-0,2 °C, v Sloveniji pa je med letoma 1974 in 2003 segrevanje že preseгло mejo 1,5 °C na 30 let (Kajfež Bogataj, 2005).

Rezultati četrtega poročila IPCC (Climate ... , 2007) kažejo, da lahko do konca 21. stoletja pričakujemo segrevanje med 1,1 in 6,4 °C glede na povprečne razmere v obdobju 1980-1999. IPCC je pripravil scenarije razvoja družbe (IPCC ... , 2000), ki jih lahko razdelimo v štiri glavne skupine: A1, A2, B1 in B2. A1 predvideva hiter in globalen gospodarski razvoj, pri čemer podskupine upoštevajo različne možnosti glede skrbi za okolje in vpeljave čistejših in učinkovitejših tehnologij. Skupina A2 predvideva raznolik svet s hitro rastjo prebivalstva, zmernim gospodarskim razvojem in neodgovornim odnosom do okolja. V skupini B1 scenariji predpostavljajo hiter preobrat v gospodarskih strukturah v smeri oskrbovalnega in informacijskega gospodarstva, manjše porabe surovin ter vpeljave čistejših in učinkovitejših tehnologij. Pri skupini scenarijev B2 so v ospredju lokalne rešitve za zmerno gospodarsko rast, socialno enakost in okoljsko trajnost.

2.4.1 Podnebne spremembe in kmetijstvo

Kmetijstvo je ena od gospodarskih panog, ki jo in jo še bodo podnebne spremembe najbolj prizadele. S segrevanjem ozračja se povečujejo razna tveganja, ki spremljajo kmetijstvo, predvsem večja verjetnost vremenskih ujm, kot so vročina, suša (Döll, 2002) in neurja. Leta 2008 je bila ocenjena škoda v Sloveniji na področju kmetijstva, lova, gozdarstva in ribištva 7.177.000 evrov, na kmečkih gospodinjstvih pa je bilo ocenjenih še za dodatnih 48.218.000 evrov škode (Statistični ... , 2010).

Podnebne spremembe bodo močno vplivale na prehransko varnost in dostopnost hrane, še posebej v nerazvitih državah. Leta 2003 je bila povprečna temperatura na Zemlji 3,5 °C višja od dolgoletnega povprečja. To je na svetu pomenilo za 20 do 36 odstotkov manjši pridelek žit in sadja (Fedoroff in sod., 2010). Zaradi tega bo hrana vedno dražja, saj se bo strošek kmetijske proizvodnje zaradi podnebnih sprememb, globalno gledano, povečal za 10 do 20 odstotkov (Kajfež Bogataj, 2005). Po drugi strani pa je kmetijstvo tudi eden

izmed večjih povzročiteljev višjih emisij toplogrednih plinov. IPCC je leta 2007 objavil, da kmetijstvo prispeva 13,5 odstotka emisij toplogrednih plinov (Climate ... , 2007). Samo v Sloveniji v kmetijstvu vsako leto proizvedemo okoli 2.000.000 ton CO₂ (Operativni ... , 2009). V celotni prehranski verigi pa kmetijska proizvodnja povzroči 40 odstotkov emisij toplogrednih plinov. Večji delež emisij povzročijo proizvodnja gnojil, živilska industrija, transport, pakiranje, predelava odpadkov, prodaja na drobno, gostinstvo ter priprava hrane doma (Garnett, 2008).

2.5 OBČILA IN OKOLJE

2.5.1 Občila, politika in okolje

Opravljenih je bilo že nekaj raziskav, ki so proučevale povezanost sredstev množičnega obveščanja in okolja. Občila bistveno vplivajo na to, kako javnost razume klimatologijo in okoljsko politiko (Wilson, 1995). Ob tem imajo občila ključno vlogo pri povezovanju znanosti o okolju, vladajočih struktur in vsakdanjega življenja (Boykoff, 2009). Občila so z objavami o podnebnih spremembah namenila večjo pozornost okolju, ob pomembnejših dogodkih pa je ta pozornost še večja. V eni od prejšnjih raziskav Boykoff (2007) že ugotavlja, da se je medijska pokritost okolja v časopisih in v informativnih oddajah v Združenih državah Amerike zelo povečevala od pogajanj o kjotskem protokolu leta 1997 do sprejetja resolucije v ameriškem senatu, da se protokolu ne bodo pridružili. Ta odločitev je bila posledica obsežne oglaševalske akcije ameriške industrije, ki sloni na fosilni energiji. Podnebne spremembe so v občilih sicer zastopane, a večinoma ob ekstremnih vremenskih dogodkih, kot so na primer suše, poplave ali neurja (Kajfež Bogataj, 2006).

Več avtorjev (Robinson, 2001; Walgrave in Van Aelst, 2006) ugotavlja, da uredniki in novinarji, na katere lahko vplivajo določene interesne skupine, ali pa so pod pritiskom dobre zgodbe, odločajo, katere teme so pomembne za javnost in katere niso ter tako vplivajo na politike, ki imajo vzvode odločanja. Pomembno vlogo pri poročanju o neki zgodbi pa ima osebno zanimanje posameznega novinarja ali urednika (Neff in sod., 2008), saj v večini primerov pri občilu določeno tematiko pokriva en ali dve kvečjemu dva novinarja. Občila lahko igrajo pomembno vlogo pri izobraževanju posameznika in pri njegovem odnosu do podnebnih sprememb (Dirix in Gelders, 2010). Zhao (2009) pa je v svoji študiji tudi dokazal, da so občila posredniki med popolnoma različnimi bralci ali gledalci in zaznavanjem globalnega segrevanja. Njegova raziskava je pokazala pozitiven vpliv občil na znanje ljudi o globalnem segrevanju in na izobraževalno vlogo občil. Javnost prek občil sprejema tudi sporočila političnih strank in njihovih ideologij, ki imajo prav tako velik vpliv na razumevanje globalnega segrevanja (Zhao, 2009). Medtem, ko so občila lahko močna in imajo njihova dejanja posledice na skupni socialni ravni, pa njihov vpliv na posameznika kljub vsemu ni vsemogočen (Tsifti, 2003). Po njegovem nekateri prejemniki informacij postanejo še bolj prepričani v svoj prav, še posebej skeptiki do občil.

Pomemben je tudi način, kako je neka novica objavljena. Z oblikovanjem neke novice na določen način občila pomembno vplivajo na to, kako jih javnost razume in kako pomembne so za ljudi (Tutt, 2009).

Učinek tople grede, ki je bil v sredini 80-ih let 20. stoletja popolnoma znanstveni problem, se je ob koncu stoletja razvil v sporno politično zadevo in od tam naprej v objekt regulacije tehnično-korporativne uprave (Carvalho, 2005). Carvalho v svoji raziskavi potrjuje, da je imela oblast v Veliki Britaniji velik in stalen vpliv na strukturo razprav v občilih. Nekatera izmed obravnavanih občil so se sicer upirala vplivu oblasti, večina pa je pri obravnavi podnebnih sprememb sledila ideologiji svobodnega trga in neoliberalizma. To ideologijo je podpirala vlada in se hkrati izogibala kritiki ekonomske rasti in povečevanja potrošnje na račun podnebnih sprememb ter velikih nepravilnosti, ki so jih povzročile. Ob tem pa veliko britanskih občil v besedilih, ki obravnavajo podnebne spremembe, sledi politikom, še posebej javnim nastopom predsednikov vlad ali ostalim visokim vladnim uslužbencem in njihovim strategijam (Carvalho in Burgess, 2005).

Poročilo IPCC-ja je mešanica med birokratskim poročilom in klicem za ukrepanje, medtem ko besedila v občilih sporočila uokvirijo tako, da bralec sprejme predstavljene dokaze iz poročila in tako podpre vladne ukrepe za ublažitev posledic podnebnih sprememb (Tutt, 2009). IPCC pa je s samozavestjo, ki jo je dobil prav od medijev in javnosti, dosegel dogovor, da je globalno segrevanje pojav, na katerega je odločilno vplival človek oziroma da so podnebne spremembe antropogeni pojav (Boykoff, 2007). Občila so v javnosti glavni vir razumevanja podnebnih sprememb in dojemanja tveganj, zato je tudi pomembno, kako se z neko novico pristopi do javnosti. Uredništva te novice lahko uvrstijo med pomembne novice ali pa v mednarodno politiko, kar lahko vodi do tega, da bo posameznik menil, da dogajanje na drugem koncu sveta ni njegov problem. Ozko poročanje, osredotočeno na domače področje ali ekonomijo, pa lahko pripelje do manjše globalne odgovornosti. Oboje lahko vpliva na javno mnenje in manjši pritisk na politične sisteme, ki bi morali ukrepati na področju podnebnih sprememb (Eskjaer, 2009).

2.5.2 Analiza poročanja o podnebnih spremembah v Evropi

Dirix in Gelders (2010) sta v analizi francoskih in nizozemskih časopisov ugotovila, da v večini primerov predstavljajo pogled, da človekov vpliv na podnebne spremembe obstaja. Sta pa ugotovila razliko v povezavi s politično naravnostjo časopisa in poročanjem o podnebnih spremembah. Medtem ko na Nizozemskem politična naravnost časopisa ni vplivala na poročanje, pa sta to prepoznala v besedilih francoskih časopisov. Podobno sta ugotovila za časopise v Veliki Britaniji. V Skandinaviji je poročanje o podnebnih spremembah bolj pogosto, predvsem zaradi visoke razvitosti regije, dostopnosti informacij in politične podpore obnovljivi energiji (Eskjaer, 2009). Za razliko od ZDA se v Evropi razprave v občilih ne vrtijo okoli tega ali je za podnebne spremembe odgovoren človek ali ne, ampak o tem, kako velika so tveganja in kakšne ukrepe je treba sprejeti za ublažitev posledic. Največ zaslug za to ima politika Evropske unije, ki tradicionalno zagovarja ukrepe za blaženje podnebnih sprememb. Olausson (2010) ugotavlja, da se s poročanjem o

podnebnih spremembah krepí evropska identiteta. Prav pri tem primeru se je namreč pokazal smisel evropske povezanosti, Evropska unija pa je upravičila relevantnost svoje politike in svojo moč.

2.5.3 Analiza poročanja o podnebnih spremembah v ZDA

V Združenih državah Amerike je bilo opravljeno veliko raziskav o poročanju o podnebnih spremembah. Poročanje o podnebnih spremembah je tam začelo naraščati po letu 1995. Več zaporednih in ključnih dogodkov, kot na primer resolucija proti sprejemu kjotskega protokola v ameriškem senatu, oglaševalska kampanja podjetij, ki slonijo na ogljični proizvodnji, kasneje pa še predvajanje filma *Neprijetna resnica*, je občila spodbudilo, da so začela bolj pokrivati podnebne spremembe (Boykoff, 2007). Vendar pa Boykoff tudi ugotavlja, da so politično-ekonomski faktorji, kot tudi socialni in kulturni, zelo vplivali na kvaliteto poročanja v ameriških občilih. V veliko primerih so namreč do besede prišli skeptiki, ki so zanikali človekov vpliv na podnebne spremembe. Boykoff na primeru v znanstvenih krogih zelo sporne knjige Michaela Crichtona *Strahovlada* (*State of Fear*) – na račun te knjige je dobil povabilo k predsedniku ZDA Georgeu Bushu in nagrado za novinarstvo ameriškega združenja naftnih geologov – pokaže, da medtem ko centri moči vplivajo na razpravo v občilih, tudi občila vplivajo na politiko in javno mnenje (Boykoff, 2007). Veliko skeptikov se je v razpravah o človekovem vplivu na podnebne spremembe osredotočilo na negotovost (Boykoff in Boykoff, 2004). V luči splošnega spoznanja mednarodne znanstvene skupnosti, da je treba v boju proti podnebnim spremembam ukrepati takoj Boykoff ugotavlja, da so se ameriška prestižna občila odzvala zelo pomanjkljivo. Uravnoteženo poročanje je po njegovem pripeljalo do tega, da je pustilo prostor ameriški vladi, ki se je izognila odgovornosti in zavlačevala z ukrepanjem na področju podnebnih sprememb. V analizi treh največjih ameriških televizijskih mrež je Kuban (2008) ugotovil, da so bili v povezavi s podnebnimi spremembami v poročilih najpogosteje citirani politiki. Opazil je tudi, da je veliko virov, med njimi tudi znanstveniki, zanikalo človekov vpliv na podnebne spremembe.

2.6 OBČILA IN ZNANOST

Znanstveniki, tako kot tudi novinarji, imajo veliko vlogo pri večji prepoznavnosti znanosti v javnosti (Gunter in sod., 1999). Znanstvene raziskave oziroma rezultati njihovih raziskav pa kljub temu zelo težko pridejo v občila. Ob tem pa Gunter ugotavlja, da ima veliko znanstvenikov slabe izkušnje s poročanjem v sredstvih množičnega obveščanja. Občilom očitajo senzacionalizem, dramatiziranje in špekulativnost, novinarjem pa nenatančnost in neuravnoteženost.

Občila so ena od poti, preko katerih lahko dosežemo splošno razumevanje določenega vprašanja. Prek te poti lahko znanstvenik svoje vedenje ali znanstveno odkritje naredi dostopno in pomembno za javnost (Corfee-Morlot in sod., 2007). In čeprav občila delujejo skozi institucionalne in formalne okvire, vseeno vplivajo na pridobivanje in širjenje znanja pri posameznikih. Pojavljanje znanosti v občilih oziroma mediatizacija znanosti je pojav, ki ga lahko določimo kot časovnega, materialnega in socialnega (Rödder in Schäfer, 2010). V časovni dimenziji pojavljanja znanosti v občilih je zanimanje za neko raziskavo omejeno na določeno časovno obdobje, pri materialni dimenziji je poročanje omejeno na raziskave, ki so povezane predvsem z vsakodnevnim življenjem, pri socialni dimenziji pa pozornost občil dobijo le bolj vidni ali izstopajoči znanstveniki. Boykoff (2007) predlaga, da je treba na novo oceniti, kakšno vlogo ima znanost v informiranju o okoljski politiki in praksi prek občil ter znanstvenike poziva, naj na novo oživijo iniciativo za povečanje stalnega stika z občili, da bi lahko vplivali na sporne razprave. V mislih ima predvsem zanikanje človekovega vpliva na podnebne spremembe.

2.7 PODNEBNE SPREMEMBE V ZNANOSTI, POLITIKI IN OBČILIH SKOZI ČAS

Corfee-Morlot in sod. (2007) so v članku povezali znanost, politiko in občila. Pokazali so, kako so se politične odločitve, znanstvene ugotovitve in poročanje o podnebnih spremembah povezovale in vplivale ena na drugo:

- V 50-ih in 60-ih letih prejšnjega stoletja je prišlo do napredka v raziskavah ogljikovega cikla. V tem času je Plass predvidel povezavo med globalnim segrevanjem in uporabo fosilnih goriv. Raziskovalci so začeli sodelovati s politiki in nevladnimi organizacijami pri dvigovanju zavesti o razsežnostih in naravi učinka tople grede. Občila so o učinku tople grede poročala zelo malo ali nič.
- V 70-ih znanstveniki niso veliko raziskovali vpliva CO₂ na učinek tople grede, ampak so se bolj posvečali ostalim plinom, ki povzročajo ta pojav. Znanstveniki so lažje prišli do sredstev za raziskave globalnega segrevanja, pri tem jih podpre tudi politični vrh. Znanstvenika Shneider in Bryson pa sta izdala knjigo o podnebnih spremembah in tako kot prva vzbudila pozornost javnosti s povezavo človekovega vpliva na učinek tople grede.

- Leta 1985 so odkrili ozonsko luknjo, iz opazovanj je razvidno strmo naraščanje temperatur. Na začetku 80-ih let se znanost in politika nista strinjali o takojšnjem ukrepanju v podnebni politiki. To se je spremenilo ob koncu desetletja, ko je bilo opaziti vse več posledic globalnega segrevanja. Občila so poročala predvsem o političnem pogledu na podnebne spremembe.
- V 90-ih letih so podnebne spremembe dobile več pozornosti v občilih, osredotočila so se predvsem na nujnost ukrepanja in reševanja težav. IPCC je potrdil človekov vpliv na podnebne spremembe, politikom pa je uspelo sprejeti kjotski protokol.

2.8 KLASIFIKACIJA IN STRUKTURA TEZAVRA

Z urejanjem zbranih dokumentov, tudi novinarskih objav, na način, da je neka informacija uporabniku čim bolj dostopna ter da želena informacija uporabnik najde čim hitreje, je ena od nalog, s katerimi se ukvarja znanstvena informatika. Večina tehnik in orodij organiziranja dokumentov izhaja iz bibliotekarstva, kot na primer tezaver, taksonomija in klasifikacija.

Klasifikacijski sistemi se uporabljajo za razvrščanje dejavnosti oziroma pojmov v vsebinsko sorodne skupine. Vsebinski vir je lahko različen. Klasifikacija lahko zajema različne dejavnosti oziroma vede ali pa pokriva bolj specializirano področje.

Tezaver se uporablja za opisovanje različnih objektov klasifikacijskih struktur in je najpogostejša oblika kontroliranega slovarja. Gre za seznam predhodno definiranih predmetnih gesel (npr. standardiziranih ključnih besed oz. deskriptorjev), normiranih za rabo v neki določeni zbirki, katalogu oz. informacijskem sistemu, z namenom, da se določi en sam pojem (geslo), ki naj zajame različne sinonime. Vsebinsko isti pojem se lahko v različnih zbirkah zapiše z različnimi sinonimi. Večina baz podatkov je sestavljena iz kompleksnih tezavrov ali predmetnih oznak, ki so povezani hierarhično po načelu drevesastih struktur (Bartol, 2009). To pomeni, da se pojmi oziroma gesla medsebojno razvrščajo po hierarhičnem načelu, in sicer od bolj splošnega pojma k natančnejšim pojmom in obratno. Obstajajo tudi razlike med tezavri. Nekateri pojmi, ki so v določenem tezavru pojasnjeni z ožjim ali širšim konceptom, so v drugem tezavru lahko pojasnjeni s sorodnim pojmom, spet v drugem tezavru pa so lahko definirani kot nedeskriptor oz. sinonim, ki ga zamenjuje drug pojem.

2.8.1 Klasifikacija po geslovníku GreenFile

GreenFile ponuja informacije o raziskavah z vseh vidikov človekovega vpliva na okolje. Ta zbirka strokovnih, vladnih in splošnih naslovov vključuje vsebino o globalnem segrevanju, ekogradnji, onesnaževanju, trajnostnem kmetijstvu, obnovljivih virih energije, recikliranju. Vsebuje predmetne oznake in izvlečke iz več kot 384.000 dokumentov ter odprt dostop do celotnih besedil več kot 4.700 dokumentov (Customer ..., 2009).

Geslovník GreenFile izraz podnebne spremembe (climatic changes), ki smo ga uporabili za našo raziskavo, razvrsti v trinajst podskupin. Geslovník tudi določa, za katere podskupine se posamezen izraz uporablja in tako sam določa vsebino podskupin:

1. Merjenje in opazovanje (Detection) – meritve in opazovanje podnebnih sprememb.
2. Ekonomski vidiki (Economical aspects) – vpliv podnebnih sprememb na ekonomijo in ekonomski pogled na ublažitev posledic podnebnih sprememb ter pospeševanje ekonomije s čistimi tehnologijami.
3. Vpliv človeka (Effect of human being on) – človekov vpliv na podnebne spremembe.
4. Vpliv sončne aktivnosti (Effect of solar activity on) – vpliv sončne aktivnosti na podnebne spremembe.
5. Vplivi na okolje (Environmental effects) – vpliv na biodiverzitetu, degradacijo okolja, dezertizacijo ali ostale vplive podnebnih sprememb na okolje.
6. Vladne politike (Government policy) – pogajanja med državami o izpustih toplogrednih plinov, pomoč drugim državam, politika na splošno, protivladni protesti.
7. Mednarodno sodelovanje (International cooperation) – mednarodno sodelovanje znanstvenikov in znanstvenih ustanov.
8. Zakonodaja (Law and Legislation) – sprejemanje in potrjevanje zakonov, razlaga zakonodaje.
9. Blažitev (Mitigation) – zmanjševanje podnebnih sprememb, kako in kaj in na kakšen način.
10. Preventiva (Prevention) – oglasne kampanje in pozivi vladnih in nevladnih organizacij proti globalnemu segrevanju in podnebnim spremembam.
11. Raziskave (Research) – raziskovalna dela, publikacije ter objava podatkov o podnebnih spremembah.
12. Ocena tveganja (Risk assesment) – ocene tveganja pri nadaljnem povečevanju izpustov toplogrednih plinov, ter predvidevanja, kaj se lahko še zgodi.
13. Obvladovanje tveganj (Risk management) – poskusi zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in ostali načini zmanjšanja vplivov na podnebne spremembe.

Geslovník je precej enostaven, a morda ne najbolj primeren za razvrščanje objav informativnih zvrsti in bi bil za ta tip raziskave primeren le pogojno.

3 MATERIALI IN METODE

3.1 VIRI PODATKOV

V diplomski nalogi smo analizirali članke, ki so obravnavali dogajanje na Konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah in druge objave, ki so obravnavali podnebne spremembe ali njihove posledice v časopisih Delo, Dnevnik in Večer med 7. 12. 2009 in 21. 12. 2009. Ta tri občila smo izbrali, ker so po nacionalni raziskavi branosti (Nacionalna ... , 2011) časopisi Delo, Dnevnik in Večer najbolj brani plačljivi splošno-informativni časopisi in so med seboj primerljivi. V raziskavo nismo vključili prilog časopisov, razen Sobotne priloge pri Delu, priloge Objektiv pri Dnevniku in priloge V soboto pri Večer.

Analizirali smo tudi objave v zvezi z obravnavano tematiko v informativnih oddajah Odmevi in TV Dnevnik na Televiziji Slovenija ter 24 ur in 24 ur zvečer na televiziji POP TV v enakem časovnem obdobju. Osrednji televizijski informativni oddaji TV Dnevnik in 24 ur sta vsebinsko zelo podobni in sta na sporedu v istem terminu, zato sta med seboj primerljivi (Prpič, 2006). Prav tako sta zaradi časa predvajanja primerljivi oddaji Odmevi in 24 ur zvečer, ki sta na sporedu po 22. uri. Format oddaj sicer ni enak, obe pa vsebujeta povzetke dogodkov dneva ter posebej izpostavita najpomembnejše dogodke. V raziskavo nismo vključili dnevno informativne oddaje Svet na Kanalu A. Ta oddaja je po formatu sicer primerljiva z oddajama 24 ur in TV Dnevnik, vendar je ni na sporedu ob sobotah in nedeljah, prav tako ni na sporedu v istem terminu, torej med 19. in 20. uro. Prav tako v raziskavo nismo uvrstili ostalih dnevno informativnih oddaj na televizijah POP TV in TV Slovenija. Glavni razlog za to odločitev je, da televizija POP TV ob sobotah in nedeljah nima drugih dnevno informativnih oddaj kot 24 ur, oddaja 24 ur ob enih pa v obravnavanem času še ni bila na sporedu. Obravnavana občila, razen POP TV-ja, so v København poslala tudi posebne poročevalce, vendar v različnih obdobjih.

Do tiskanih izdaj vseh treh obravnavanih časopisov smo dostopali prek njihovih spletnih strani. V arhivu tiskanih izdaj so objavljene vse izdaje posameznega časopisa, in sicer po dnevih. Tiskane izdaje časopisa Delo so dostopne v arhivu tiskanih izdaj na spletni strani www.delo.si, tiskana izdaja časopisa Dnevnik pa na spletni strani www.dnevnik.si. Dostop do arhiva tiskanih izdaj na obeh spletnih straneh je možen le z geslom, ki ga pridobiš kot naročnik in registracijo. Tudi dostop do tiskane izdaje časopisa Večer na spletni strani www.vecer.si je plačljiv. Uporabnik lahko kupi dnevni, tedenski ali mesečni dostop do arhiva tiskanih izdaj. Za potrebe raziskave smo do arhivov časopisov Delo in Dnevnik dostopali z geslom, ki smo ga pridobili kot naročnik tiskanih edicij, dostop do arhiva časopisa Večer pa so nam v raziskovalne namene omogočili brezplačno. Pregledovanje tiskanih izdaj na spletnih straneh vseh treh časopisov je možno na dva načina. Objave lahko iščemo s ključnimi besedami prek iskalnika po spletni verziji tiskane izdaje ali pa s pregledom celotne tiskane edicije.

Arhivi tiskanih izdaj obravnavanih občil zajemajo različna obdobja. Prva tiskana izdaja časopisa Dnevnik, ki je dostopna v spletnem arhivu, je izšla 31. 3. 2001, objavljene pa so vse izdaje od 17. 4. 2001. Spletni arhiv časopisa Delo obsega vse tiskane izdaje od leta 1999, časopisa Večer pa od leta 1945.

Iskalnik na spletni strani časopisa Dnevnik omogoča iskanje po tiskani izdaji časopisa, po vsebinah, ki so objavljene le na spletni strani, poleg tega pa omogoča še iskanje po video vsebinah in po tiskani izdaji časopisa Nedeljski Dnevnik. Iskalnik omogoča, da iščemo vsebino, ki vsebuje vse iskane besede, članke, ki vsebujejo frazo ali vsaj eno od besed ter članke, ki ne vsebujejo iskanih besed. Tiskane izdaje časopisa na spletni strani lahko pregledujemo po datumih objave. Pod izbranim datumom je seznam naslovov člankov, ki jih lahko pregledujemo. V iskalniku po spletni strani časopisa Delo lahko izbiramo, ali bomo ključne besede iskali v člankih iz tiskane izdaje ali v člankih, ki so bili objavljeni le na spletni strani, ter določimo časovni okvir iskanja. Iščemo lahko po eni ali več ključnih besedah – to so lahko osebe, kraji, dogodki, tematike, avtorji in tako dalje. Tudi na spletni strani časopisa Večer lahko iščemo po eni ali več ključnih besedah. Iskalnik pa ne omogoča natančnejše določitve časovnega okvira iskanja, izberemo lahko le leto izdaje.

Oddaje Televizije Slovenija so dostopne na spletnem portalu MMC RTV Slovenija (www.rtv slo.si), prek zavihka avdio/video. V iskalniku lahko izberemo splošno ali napredno. V naprednem iskalniku lahko določimo medij (televizija ali radio), vrst, oddajo, razvrstitev rezultatov in časovni okvir iskanja. Izbrane oddaje si lahko na tej podstrani tudi ogledamo. Spletni predvajalnik Televizije Slovenija omogoča pregledovanje TV Dnevnika od 4. 6. 2002, oddaje Odmevi pa od 3. 1. 2007 naprej. Televizija POP TV na svoji spletni strani www.24ur.com omogoča pregledovanje oddaj le za mesec dni nazaj od dneva iskanja. Dostop do teh vsebin je plačljiv. Brezplačen ogled oddaj so nam v raziskovalne namene omogočili v uredništvu informativnega programa televizije. Iskanje in ogled oddaj poteka prek programa Avid Inews, ki ga uporabljajo tudi za produkcijo programa.

V naši raziskavi smo v izbranih časopisih za iskanje člankov, ki so obravnavali Konferenco pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah, dogajanje v Københavnu ali pa podnebne spremembe na splošno, najprej uporabili iskalnike po arhivih tiskanih izdaj. Uporabili smo več iskalnih pojmov in jih med seboj tudi kombinirali, da bi prišlo do čim manj napak pri iskanju. Za najbolj koristnega se je izkazal iskalni pojem »København«, vendar smo morali uporabiti več različnih zapisov tega mesta. Poleg omenjenega zapisa smo uporabili še »Koebenhavn«, »Köbenhavn«, »Copenhagen« in »Kopenhagen«. København je izvorno ime tega danskega mesta, slovenski pravopis pa predvideva dva različna zapisa imena tega mesta; København in Kopenhagen, pri čemer priporoča uporabo zapisa København. Pri preverjanju zadetkov smo uporabili iskalne pojme »okolj*«, »konferen*« in »podneb*«. Ob tem smo našli tudi objave, ki niso imele nobene povezave s københavnsko konferenco, kljub temu pa so se avtorji dotaknili podnebnih sprememb oziroma njihovih posledic. Med zadetki je bilo veliko objav, ki niso

ustrezali našim iskalnim pojmom in se vsebina objave ni skladala z obravnavano temo. Že ob hitrem pregledu objav se je izkazalo, da deli objav manjkajo, na primer: med zadetki je bil kratek povzetek iz naslovnice, objave pa potem ni bilo med rezultati iskanja, ali pa so bile med zadetki objave, ki so bile objavljene samo na spletni strani ne pa tudi v tiskani izdaji. Zaradi nezanesljivosti iskalnikov na vseh treh spletnih straneh in tudi zaradi težke določljivosti tematike, smo se odločili, da bomo prek spletnega dostopa pregledali celotne tiskane izdaje časopisov po dnevih. Ob tem se je tudi pokazalo, da bi veliko objav lahko zgrešili, če se ne bi lotili natančnega pregleda vseh tiskanih izdaj.

Analizo dnevno informativnih oddaj Dnevnik, Odmevi, 24 ur in 24 ur zvečer smo opravili tako, da smo si vse oddaje v času trajanja kopenhavnske podnebne konference ogledali, saj kataloški zapisi oddaj ne obstajajo, niti ne obstajajo popisi oddaj, da bi objave lahko iskali s pomočjo ključnih pojmov.

3.2 OBDELAVA PODATKOV

Vse časopisne objave smo natisnili, informativne oddaje pa smo pregledali, kot je opisano zgoraj in si tako ustvarili raziskovalno bazo. Zbrane podatke smo pretočili v programska paketa Microsoft Word in Excel. Oblikovali smo več klasifikacijskih shem, v katerih smo razvrstili objave. Del raziskave smo namenili vsebinski klasifikaciji objav, ki obravnavajo vsebinsko osredotočen dogodek, torej podnebno konferenco v Københavnu, drugi del raziskave pa klasifikaciji po občilih, datumu objave in novinarskih zvrsteh.

Izbrane objave smo najprej opredelili po občilih. Razdelili smo jih po vrsti občila, tiskanega in televizijskega, nato pa še po posameznem občilu, torej Dnevnik, Večer, Delo, TV Slovenija in POP TV. V vsaki kategoriji smo določili število objav.

Objave smo razdelili tudi glede na vrsto novinarskega sporočanja informativne zvrsti. Z vrsto novinarskega sporočila urednik in novinar ciljni publiko sporočata, kakšna je pomembnost dogodka. Novinarske zvrsti se ločijo na vest, poročilo, komentar, reportažo in intervju (Košir, 1988):

- Vest je vrsta novinarskega sporočanja, ki opisuje pretekle dogodke, predvidljive ali nepredvidljive, po obsegu ožjih in samih po sebi razumljivih dogodkih tako, da nujno odgovori na vprašanja, kaj se je zgodilo, kje in kdaj ter kdo je nosilec dogajanja. Avtorjeva drža je nevtralna. Vest je po obsegu ožja in obravnava manj pomembne dogodke.
- Poročilo je vrsta novinarskega sporočanja, ki obvešča o poteku dogajanja o preteklih, praviloma predvidljivih dogodkov, večjih in po obsegu širših ter samih po sebi razumljivih. Struktura poročila je enostavna, shema je sestavljena iz glave in jedra. Avtor je pretežno odsoten iz besedila in je najpogosteje nevtralen opazovalec dogajanja.

- Reportaža je vrsta novinarskega sporočanja, ki uporablja stanje, situacije, ki so posledice nepredvidljivih in predvidljivih dramatičnih dogodkov z več prvinami, tako da s pomočjo avtentične pripovedi in opisa atmosfere, ljudi in odnosov z literarnimi sredstvi ukine distanco med naslovnikom ter krajem in časom dogajanja. Avtor je v tekstu nevtralen v vrednotnem smislu in izrazito prisoten z originalnim stilom in uporabo posebnih, zaznamovanih jezikovnih sredstev.
- Pogovor ali intervju je vrsta novinarskega sporočanja informativne zvrsti, ki sporoča in po novinarju proizvedenem pogovoru z javnosti zanimivo osebnostjo ali o aktualni tematiki tako, da odgovarja na naslovnikova vprašanja. Avtor s svojimi mnenji v pretežni meri ni prisoten, njegova prevladujoča drža je nevtralna.
- Komentar je vrsta novinarskega sporočanja, ki ponuja ozadje večjega dogodka z večjim številom prvin, ki se po objavi v vesti naslovniku kaže kot nepredvidljiv in nedoumljiv, tako da dogodek umesti v logiko naravnega reda vzroka in posledic. Sporočevalec je v tekstu prisoten s svojim mnenjem, ki ga mora argumentirati do tolike mere, da v naslovniku zbudi občutek logične zgotovitve prav tega dogodka, ki zdaj postane umljiv.

Objave posameznih občil v obravnavanem časovnem obdobju smo razdelili po datumih objave (preglednica 1).

Preglednica 1: Število obravnavanih objav po dnevih

Datum	Delo	Dnevnik	Večer	TV Slovenija	POP TV	Skupaj
7. 12. 2009	5	2	3	3	8	21
8. 12. 2009	2	1	1	1	6	11
9. 12. 2009	5	2	0	0	5	12
10. 12. 2009	7	0	1	1	1	10
11. 12. 2009	4	0	0	2	5	11
12. 12. 2009	7	5	4	3	3	22
13. 12. 2009	0	0	0	2	1	3
14. 12. 2009	1	1	5	1	2	10
15. 12. 2009	1	0	1	3	4	9
16. 12. 2009	4	1	2	3	4	14
17. 12. 2009	7	1	1	3	5	17
18. 12. 2009	3	1	2	6	5	17
19. 12. 2009	3	1	1	4	2	11
20. 12. 2009	0	0	0	0	1	1
21. 12. 2009	5	2	5	0	0	12
skupaj	54	17	26	32	52	181

Ob nedeljah izbrani časniki ne izhajajo, upoštevali pa smo televizijske dnevno informativne oddaje, ki so na sporedu tudi ob nedeljah. Znotraj te kategorije smo objave razdelili v dve skupini, na poročila s konference in ostale objave, kjer avtorji poročajo o drugih dogodkih, ki pa so prav tako povezani s podnebnimi spremembami. Primerjali smo število objav s kopenhavnske konference in objav v povezavi s podnebnimi spremembami, ki so bili objavljeni v obravnavanih tiskanih medijih in dnevno informativnih oddajah.

Objave smo želeli klasificirati tudi po geslovníku GreenFile v bazi podatkov EBSCO. Zaradi prepletanja tem smo objave poskusili uvrstiti v posamezne skupine glede na to, na katero temo je avtor najbolj usmeril pozornost oziroma ji namenil večji obseg v objavi. Zaradi raznovrstnosti objav, prepletanja vsebine od mednarodne politike prek protestov do skrbi za okolje je bilo objave težko razvrstiti v posamezne skupine. Gre tudi za zelo osredotočen dogodek, kar še oteži klasifikacijo objav po tej shemi, zato smo vzpostavili lastno klasifikacijsko shemo in vanjo uvrstili izbrane objave.

V drugem delu raziskave nas je podrobneje tudi zanimalo, v koliko objavah je bilo omenjeno kmetijstvo, škoda zaradi podnebnih sprememb in njihov vpliv na človeka, uvajanje novih tehnologij ter po drugi strani, kolikokrat so bili omenjeni protesti in afera Climategate. V vsaki objavi posebej smo poiskali ali avtor obravnava katero izmed naštetih tematik. Označili smo, ali je bila objava v celoti namenjena kateri izmed izbranih tem ali pa samo del objave. Tiste objave, ki so v manjšem delu vsebovale iskano tematiko, smo označili kot omembe v objavah. Tistih objav, ki sploh niso obravnavale iskane tematike, nismo označevali.

Na podlagi analize smo vsakomur, ki je nastopal v objavi pripisali vloga oziroma funkcijo, ki jo ima v objavi. Ker je bilo med akterji veliko anonimnih, smo upoštevali le osebe, ki so bile objavljene z imenom in priimkom ter funkcijo, ki jo opravlja. Če je akter v eni objavi nastopil večkrat, tega nismo upoštevali. Neimenovanih virov zaradi težke določljivosti funkcije nismo upoštevali. Akterje v objavah smo razdelili v štiri skupine:

- Znanost
- Politika
- Civilna družba
- Drugo

Poiskali smo tudi objave, ki podnebne spremembe povezujejo tudi s Slovenijo. V to skupino smo uvrstili objave, ki opozarjajo na potrebnost ukrepanja in ublažitev posledic podnebnih sprememb v Sloveniji, iskanje povzročiteljev podnebnih sprememb pri nas, in objave raziskav in podatkov o podnebnih spremembah.

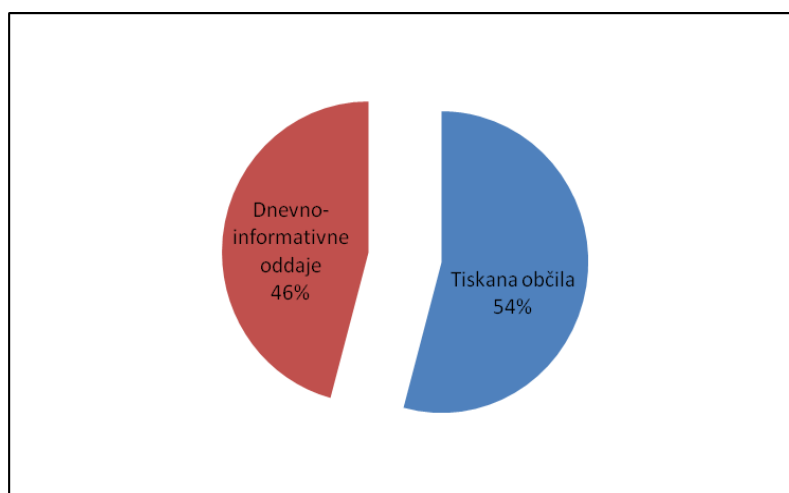
4 REZULTATI

V časopisih Delo, Dnevnik in Večer ter v dnevno informativnih oddajah Dnevnik, Odmevi, 24 ur in 24 ur zvečer je bilo od vključno 7. 12. 2009 do vključno 21. 12. 2009 skupaj objavljenih 181 objav v povezavi s podnebnimi spremembami in Okvirno konferenco pogodbenic. Ker se je konferenca pogodbenic končala 18. 12. 2009, torej v petek pozno zvečer, so bile zadnje objave na televizijah objavljeni v soboto, 19. 12. 2009, v časopisih pa 21. 12. 2009.

4.1 KLASIFIKACIJE PO OBČILIH, NOVINARSKIH ZVRSTEH IN DATUMIH OBJAVE

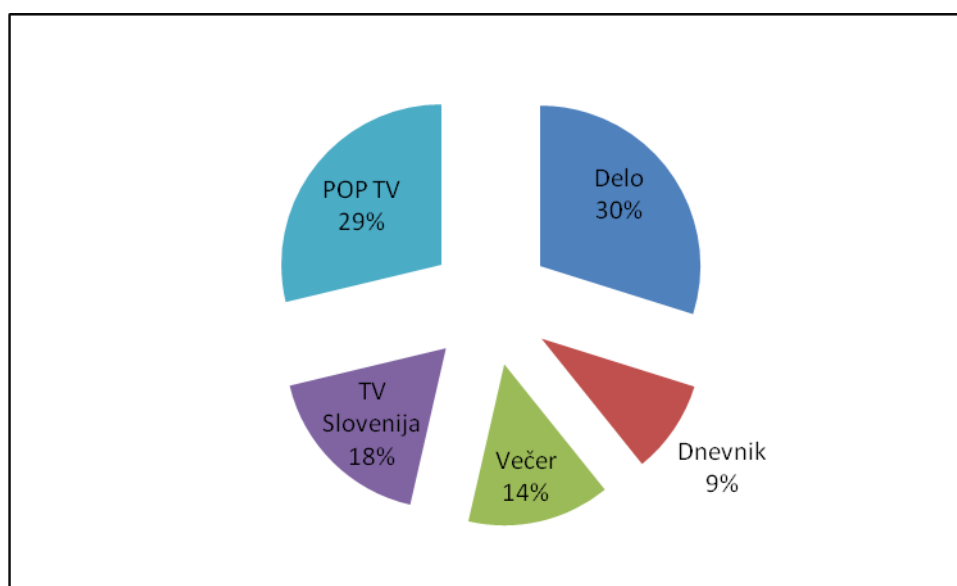
4.1.1 Klasifikacija po občilu

Novicam na splošno veliko več prostora namenjajo tiskana občila kot televizijske dnevno informativne oddaje. Opazili smo, da so objave v časopisih v večini primerov daljše, televizija pa ima to prednost, da besedilo podpre s slikovnim oziroma filmskim gradivom. V treh obravnavanih časopisih je bilo v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 97 objav, ki so obravnavali podnebne spremembe in Konferenco pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah, v štirih obravnavanih dnevno informativnih oddajah pa 84. Večje število objav v dnevno informativnih oddajah gre predvsem na račun oddaje 24 ur zvečer, ki je praviloma sestavljena iz velikega števila kratkih vesti (slika 1).

Slika 1: Odstotek obravnavanih objav v tiskanih občilih in v dnevno informativnih oddajah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

Največ objav je bilo v časniku Delo, kjer je bilo 54 objav, kar je 30 odstotkov vseh obravnavanih objav. Med časopisi sledi Večer, kjer je bilo 26 objav. V oddajah Televizije Slovenija TV Dnevnik in Odmevi je bilo prikazanih 32 objav. POP TV je imel v svojih dnevno informativnih oddajah večji odstotek objav kot TV Slovenija, le za odstotek manjši kot časopis Delo, vendar je tudi to posledica velikega števila vesti v oddaji 24 ur zvečer. Najmanj objav z vsebino o podnebnih spremembah ali podnebni konferenci je bilo objavljeno v časopisu Dnevnik, in sicer 17 objav, kar predstavlja 9 odstotkov obravnavanih objav (slika 2).

Slika 2: Odstotek objav po občilih v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

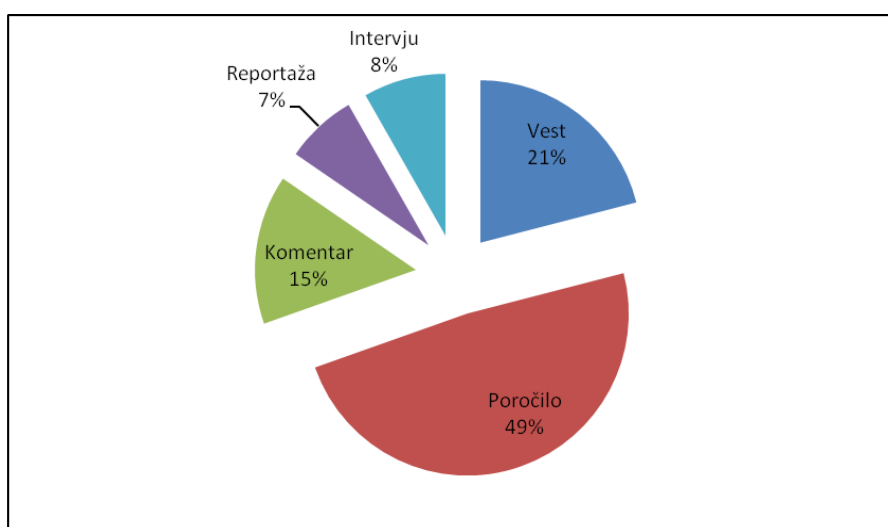
4.1.2 Klasifikacija po novinarskih zvrsteh

Objave v občilih v originalni obliki po novinarskih zvrsteh niso klasificirane. Pri določanju novinarske zvrsti posamezne objave smo si pomagali z definicijami iz knjige Nastavki za teorijo novinarskih vrst (Košir, 1988), ki so opisane v prejšnjem poglavju.

Izmed novinarskih zvrsti prednjači poročilo, ki je poleg vesti ena najbolj osnovnih in enostavnih novinarskih zvrsti. 49 odstotkov vseh objav smo uvrstili v to zvrst (slika 3). Vesti je bilo v primerjavi z drugimi novinarskimi zvrstmi objavljenih malo, število vesti je izstopalo le v oddaji 24 ur zvečer, kjer je bila objavljena večina od 25 vesti (preglednica 2). Skupaj je bilo v povezavi z obravnavano temo objavljenih 38 vesti. Komentar, kot najbolj zahtevna oblika novinarske zvrsti, pa obsega 15 odstotkov vseh objav. Ob tem smo opazili, da to zvrst veliko bolj uporabljajo v časopisih kot na televizijah. Glede na to, da so vse medijske hiše, razen POP TV-ja, v Københavnu poslale svoje novinarje, pa je bilo objavljenih relativno malo reportaž in intervjujev, skupaj le 28, večina intervjujev pa je bila opravljena v Sloveniji.

Preglednica 2: Število objav po novinarskih zvrsteh v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

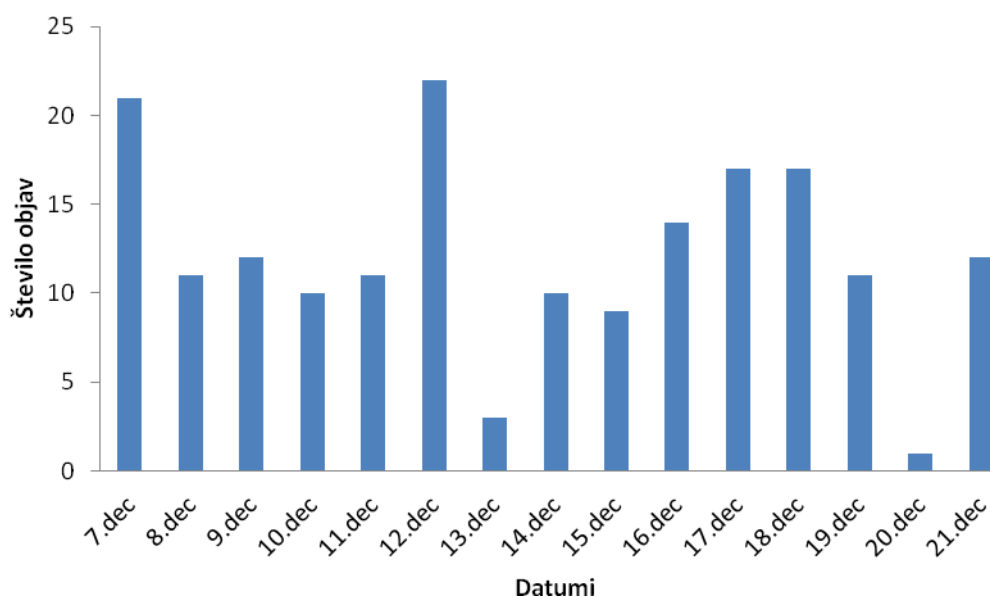
Novinarska zvrst	Delo	Dnevnik	Večer	TV Slovenija	POP TV	Skupaj
Vest	1	1	4	7	25	38
Poročilo	30	10	12	13	23	88
Komentar	13	2	8	4	0	27
Reportaža	7	1	2	3	0	13
Intervju	3	3	0	5	4	15
skupaj	54	17	26	32	52	181

Slika 3: Odstotki novinarskih zvrsti pri poročanju o podnebnih spremembah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

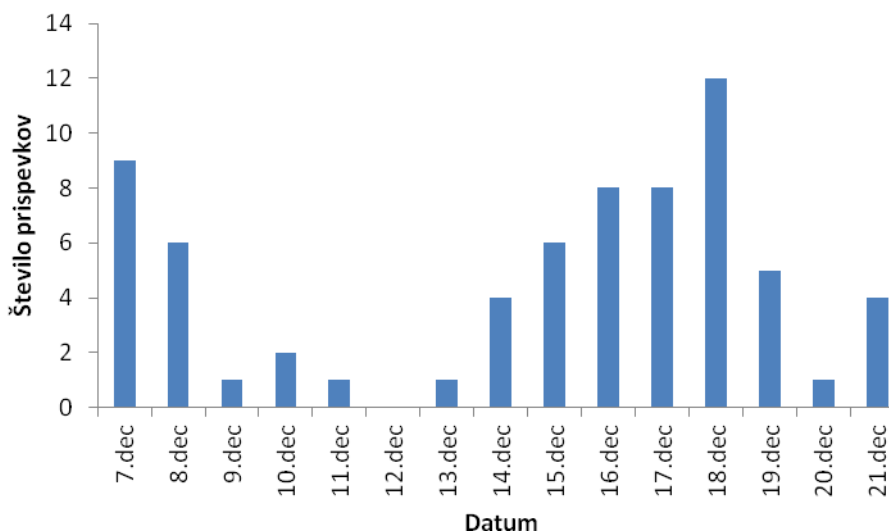
4.1.3 Klasifikacija po datumu objave

Objave smo porazdelili tudi po datumih. Največ objav je bilo ob začetku konference ter ob koncu, ko so na konferenco prišli voditelji najpomembnejših držav. Na sliki je opazno tudi povečanje objav v soboto 12. 12. 2009. To je posledica večjega števila objav o podnebnih spremembah v sobotnih prilogah. Ker obravnavani časniki ne izhajajo ob nedeljah, smo zaznali manjše število skupnih objav v nedeljo, 13. 12. 2009 (slika 4).

Slika 4: Datumska razvrstitev vseh obravnavanih objav

Enako smo porazdelili tudi objave, ki so obravnavale samo kopenhavnsko konferenco. Skupaj je bilo 68 objav, ki so obravnavale samo Okvirno konvencijo Združenih narodov o podnebnih spremembah. Pri tej razvrstitvi se bolje opazi večje število objav proti koncu konference. V prvem tednu konference je bilo v obravnavanih občilih objavljenih le 20 objav – od tega 9 na prvi dan konference 7. 12. 2009. V drugem delu konference smo objave zasledili vsak dan. Kot je tudi razvidno iz slike 7, je bilo največ objav ob začetku konference 7. 12. 2009, potem število objav upade. Število objav začne naraščati 14. 12. 2009, trend pa se nadaljuje do konca opazovanega obdobja. Največ objav v enem dnevu, in sicer 12, smo zabeležili 18. 12. 2009, to je zadnji dan konference. Število objav pade v nedeljo, 20. 12. 2009. Verjetni vzrok za to je, da so televizije o zaključku in rezultatih konference poročale že v soboto, 19. 12. 2009, v nedeljo pa niso več obravnavale te teme, časopisi pa so morali počakati ponedeljkovo izdajo. Zato smo v analizo vključili tudi objave na dan 21. 12. 2009. Če bi zelo poenostavljali, bi lahko 19., 20. in 21. 12. združili in te dni obravnavali kot en dan (slika 5).

Slika 5: Datumska razvrstitev objav, ki so obravnavala Okvirno konvencijo Združenih narodov o podnebnih spremembah

4.1.4 Primerjava števila objav s COP-15 in ostalih objav

V analizi izbranih objav smo ločili tiste, ki so obravnavale izključno dogajanje na Konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah in na ostale objave. Le pri dveh občilih, časopisu Dnevnik in TV Slovenija, smo ugotovili, da je bilo več takih objav, ki so obravnavale samo dogajanje na konferenci, kot ostalih objav. V drugih občilih so se bolj posvetili obrobnemu dogajanju oziroma obravnavi podnebnih sprememb in ne sami konferenci. V številu objav izključno s konference izstopata TV Slovenija in POP TV z 19 objavami, najmanj pa časopis Večer in sicer 9 objav. Večje razlike med občili so pri številu ostalih objav (preglednica 3).

Preglednica 3: Število objav s konference in ostale objave s tematiko podnebnih sprememb v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

	Delo	Dnevnik	Večer	TV Slovenija	POP TV
Objave s konference	12	10	9	19	19
Drugo	42	7	17	13	33
Skupaj	54	17	26	32	52

4.2 VSEBINSKE KLASIFIKACIJE OBJAV

4.2.1 Klasifikacija po ključnih temah

V raziskavi smo poskusili ugotoviti nekaj značilnosti poročanja. V tekstih smo poiskali omembe posameznih tem, ki sicer niso bile izpostavljene na podnebni konferenci, vendar so močno povezane s podnebnimi spremembami.

Preglednica 4: Število objav po ključnih temah v obravnavanih občilih v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

	Delo	Dnevnik	Večer	TV Slovenija	24 ur	Skupaj
Protesti	1	1	3	4	4	13
Vpliv na človeka	1	1	1	0	0	3
Kmetijstvo	0	0	0	0	0	0
Climategate	2	0	0	0	0	2
Škoda	0	0	0	0	0	0
Nove tehnologije	1	0	0	1	2	4
Köb. dokument	3	0	1	1	0	5

V vseh obravnavanih občilih ni bilo niti ene objave (preglednica 4), ki bi bila namenjena samo kmetijstvu v povezavi s podnebnimi spremembami. Prav tako ni bilo nobene objave, ki bi obravnavala samo škodo, ki je povzročena zaradi posledic podnebnih sprememb. So bile pa iskane ključne teme večkrat omenjene v objavah (preglednica 5), vendar niso bile v središču obravnave. Tukaj lahko ugotovimo, da so bili od vseh tem največkrat omenjeni protesti.

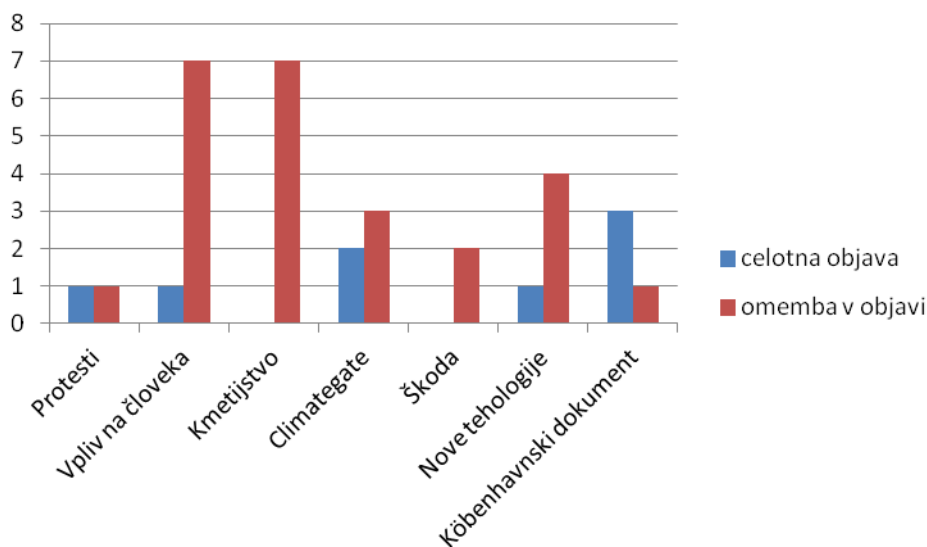
Preglednica 5: Število omemb po ključnih temah v obravnavanih občilih v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

	Delo	Dnevnik	Večer	TV Slovenija	24 ur	Skupaj
Protesti	1	4	1	9	15	30
Vpliv na človeka	7	3	2	4	5	21
Kmetijstvo	7	1	3	2	3	16
Climategate	3	2	2	0	1	8
Škoda	2	1	1	4	8	16
Nove tehnologije	4	3	4	1	3	15
Köb. dokument	1	2	0	1	2	6

Obratno pa je z obravnavo afer, ki so izbruhnile pred ali med konferenco. Negativni dogodki, ki so se zgodili ob strani podnebne konference, na primer aferi Climategate in köbenhavnski dokument ter protesti, so pritegnili veliko več pozornosti kot področja, kjer

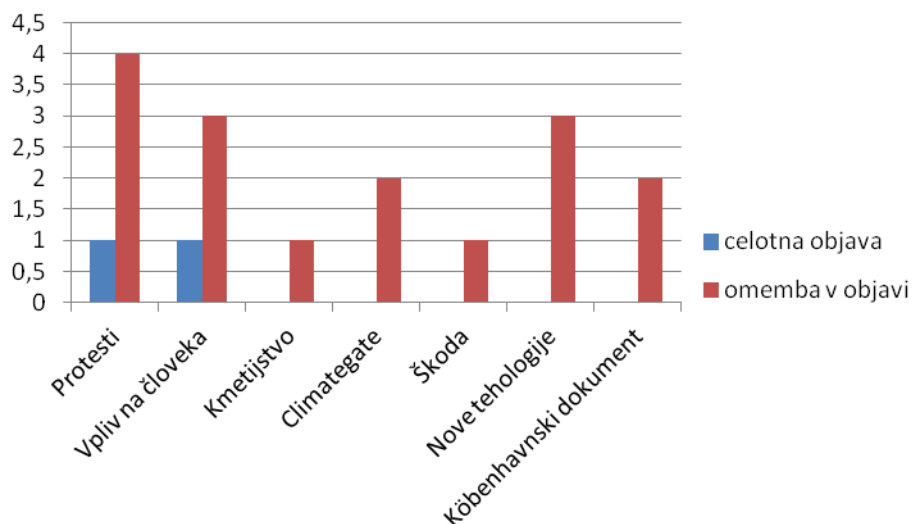
se najbolj čutijo posledice podnebnih sprememb ali kjer bi moralo človeštvo največ narediti (kmetijstvo, uvedba novih tehnologij, vpliv podnebnih sprememb na človeka ter škoda, ki nastane kot posledica podnebnih sprememb).

V časniku Delo je bila ena objava o protestih aktivistov v Københavnu, ena o vplivu podnebnih sprememb na človeka in ena o uvedbi novih tehnologij. Le kmetijstvu in škodi zaradi posledic podnebnih sprememb ni bila namenjena nobena objava. Oboje je bilo v devetih objavah zgolj omenjeno. Pet celovitih objav pa je bilo namenjeno aferama, ki sta bili poleg tega omenjeni še v štirih objavah (slika 6).

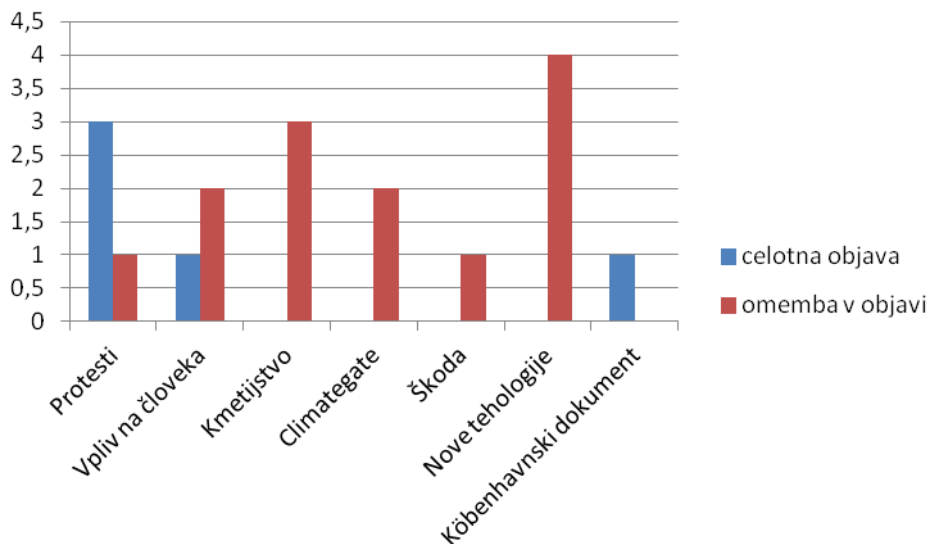
Slika 6: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v časniku Delo v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme

Že glede na skupno manjše število objav je v časniku Dnevnik posledično tudi manj omemb iskanih tem. Po ena objava je bila o protestih v danskem glavnem mestu in o vplivu podnebnih sprememb na človeka. Skupaj je bilo devet omemb afer in protestov, ravno toliko pa tudi ostalih obravnavanih kategorij (slika 7).

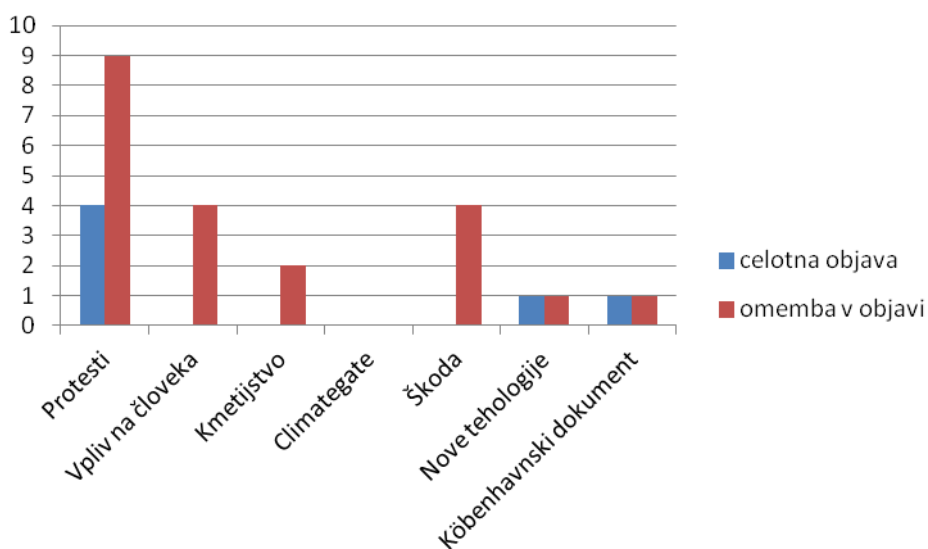
Slika 7: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v časniku Dnevnik v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme

V časniku Večer so objavili kar tri objave, ki so se ukvarjale samo s protesti v danskem mestu, poleg tega pa še enega o spornem köbenhavnskem dokumentu. Vplivu podnebnih sprememb na človeka so posvetili eno objavo. Vse ostale kategorije so bile le omenjene. V 26 objavah je bilo kmetijstvo omenjeno le trikrat, škoda kot posledica podnebnih sprememb dvakrat, štirikrat pa uvajanje novih tehnologij (slika 8).

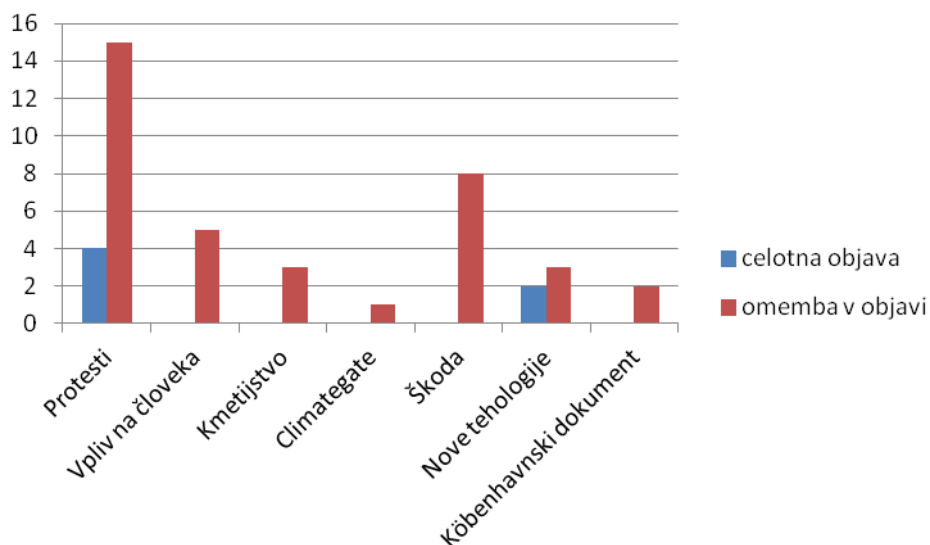
Slika 8: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v časniku Večer v obdobju med 7. in 1. 12. 2009 glede na ključne teme

V številu objav o protestih izstopa TV Dnevnik. Prikazali so štiri objave, kjer so poročali samo o protestih in ravnanju policije, brez omembe podnebne konference. Poleg tega so bili protesti omenjeni še štirikrat. Kmetijstvo je bilo v omenjeno le dvakrat. Škoda je bila omenjena v eni objavi, vpliv podnebnih sprememb na človeka v vseh 16 objavah ni bil omenjen niti enkrat. V oddajah je našla prostor le ena objava o uvajanju novih tehnologij (slika 9).

Slika 9: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v informativnih oddajah TV Dnevnik in Odmevi na TV Slovenija v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme

Oddaja 24 ur je prednjačila v objavah o protestih v mestu Köbenhavn in tudi drugje po svetu. V štirih objavah so obravnavali samo proteste, poleg tega pa so jih omenjali še v štirih. V kar 11 od 17 objavah v oddaji 24 ur so bili protesti vsaj omenjeni, v obeh oddajah televizije POP TV skupaj pa so bili protesti vsaj omenjeni v 19 objavah od 52. Zanimivo pa je, da sta bili aferi Climategate in dogovarjanje razvitih držav omenjeni le v oddaji 24 ur zvečer. Kmetijstvo je bilo v vseh objavah omenjeno trikrat, petkrat vpliv na človeka, osemkrat pa škoda kot posledica podnebnih sprememb. Dve objavi sta bili namenjeni novim tehnologijam, poleg tega so bile te omenjene še trikrat (slika 10).

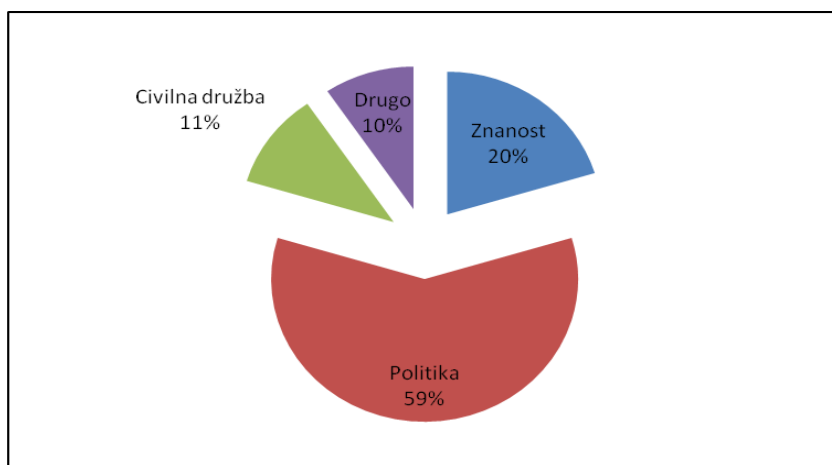
Slika 10: Število celotnih objav in omemb v posameznih objavah v informativni oddaji 24 ur in 24 ur zvečer v obdobju med 7. in 21. 12. 2009 glede na ključne teme

4.2.2 Klasifikacija objav po opredelitvi akterjev

V objavah, ki smo jih analizirali, so se, kot osrednji akterji, daleč največkrat pojavljali politiki. V vseh občilih so bili največkrat citirani, povzeti ali objavljeni kot tonska izjava. Politikov med akterji je 59 odstotkov (slika 11). V 181 analiziranih objavah so 175-krat nastopili politiki, znanstveniki pa le 60-krat. Torej je bilo znanstvenikov med akterji le petina. V še manjši meri so se v objavah znašli predstavniki civilne družbe in sicer le 32-krat (preglednica 4). Zanimivo je, da so bili v tiskanih občilih večkrat citirani znanstveniki, kot predstavniki civilne družbe, v elektronskih občilih pa je ravno obratno.

Preglednica 6: Razdelitev akterjev po pripisanih funkcijah v objavah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

	Delo	Dnevnik	Večer	TV Slovenija	24 ur	Skupaj
Znanost	25	13	10	4	8	60
Politika	39	29	37	34	36	175
Civilna družba	5	3	6	8	10	32
Drugo	10	2	2	8	6	28
Skupaj	79	47	55	54	60	295

Slika 11: Odstotki akterjev po pripisanih funkcijah v obravnavanih objavah v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

4.2.3 Slovenija in podnebne spremembe v analiziranih objavah

Slovenske zaveze pri blaženju posledic podnebnih sprememb, upoštevanje teh zavez, sodelovnje države na konferenci in posledice podnebnih sprememb pri nas in podobno so bile zelo redko objavljene v obravnavanih občilih. Slovenija je bila omenjena le v 30 objavah izmed vseh analiziranih. Največ v televizijskih oddajah POP TV-ja, vendar še vedno z zelo majhnim deležem v primerjavi z vsemi objavami. Tudi če so v objavah nastopali politiki ali znanstveniki iz Slovenije, se ponavadi niso osredotočili na težave zaradi podnebnih sprememb v Sloveniji, ampak so govorili le globalno o podnebnih spremembah (preglednica 5).

Preglednica 7: Število objav, ki povezujejo Slovenijo in podnebne spremembe v obdobju med 7. in 21. 12. 2009

	Delo	Dnevnik	Večer	TV Slovenija	POP TV	Skupaj
Število objav	7	2	6	7	8	30

5 RAZPRAVA

Naš objekt raziskovanja so bile objave v zvezi s podnebnimi spremembami v času Konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah. V diplomski nalogi smo opravili analizo objav, ki so bile povezane s podnebnimi spremembami ter objave, ki so obravnavale dogajanje na sami konferenci. Objave smo razvrstili s pomočjo več klasifikacijskih shem: po občilu, datumih objave, novinarskih zvrsteh, nastopajočih akterjih ter z iskanjem določenih ključnih tematik v posameznih objavah.

Pri poskusu vzpostavitve klasifikacijske sheme smo preverili možnosti uporabe klasifikacije po geslovníku GreenFile, ki pa se v tem primeru ni izkazala za uporabno. Obravnavana tematika je preveč osredotočena na en dogodek, novinarske objave pa so preplet več dogodkov in pogledov na tematiko. Vzpostavili smo lastno shemo, ki se nanaša predvsem na kölnhavnsko podnebno konferenco. Z lastno poskusno vsebinsko klasifikacijo smo določali število objav in omemb določenih tematik, ki bolje opišejo smer poročanja oziroma nam bolje pokažejo na kaj so se osredotočila občila. Podobno nam pokaže tudi klasifikacija objav po opredelitvi akterjev.

Le malokatera tema dobi toliko prostora v občilih, kot je bilo namenjeno podnebni konferenci v Kölnhavnu. Okoljska problematika je postala zelo pomembna, še posebej z nekaterimi odmevnimi akcijami politikov in nevladnih organizacij. Boykoff (2007) je v svoji raziskavi ugotovil, da je število objav o podnebnih spremembah različno v različnih časovnih obdobjih. V Združenih državah Amerike je poročanje naraslo ob odločanju, ali naj ZDA pristopijo h kjotskem protokolu ali ne. Ponovno je število objav v ameriških časopisih in na televizijah naraslo ob objavi dokumentarnega filma *Neprijetna resnica*, v katerem nastopa nekdanji podpredsednik ZDA in nobelov nagrajenec Al Gore (Boykoff, 2007). Tudi povezava nekaterih elementarnih nesreč s podnebnimi spremembami je medije spodbudila, da so v svojih izdajah obširno poročali o podnebnih spremembah. Ob tem je bil skupaj z nevladnimi organizacijami sprožen tudi velik pritisk na politiko, ki se je počasi začela zavedati, da mora nekaj storiti tudi na tem področju.

Po razdelitvi objav na novinarske zvrsti lahko dokaj hitro opazimo, kolikšen pomen so dali izdajatelji občila nekemu dogodku. Na podlagi analize lahko ugotovimo, da je bila konferenca za urednike občil pomemben dogodek, saj je večina objav v obliki poročila, sorazmerno veliko pa je bilo objavljenih tudi komentarjev. Že iz definicij novinarskih zvrsti je razvidno, da vest daje dogodku najmanjši pomen, reportaža, intervju in komentar pa večji. Poročila, ki jih je v našem primeru največ, lahko razumemo tudi kot razširjeno vest (Košir, 1988). Vesti, ki veljajo kot najkrajše in najbolj preproste oblike novinarskih zvrsti, je bilo objavljenih malo, ali pa so bile objavljene znotraj poročila, kot dodatek ali pojasnilo. Poleg tega so bile objave s konference pogosto objavljene na naslovnica oziroma na začetku informativnih oddaj. Z dodanimi komentarji so poročila dobila tudi

širino ter ponudila globlji pogled v dogajanje. V nekaterih primerih je ločnica med reportažo in poročilom težko določljiva.

Pogostnost objav je bila podobna v vseh občilih. Poročil je bilo proti koncu konference vedno več, v drugem delu konference so si namreč poročila sledila iz dneva v dan, za razliko od prvega tedna konference. Med tem ko Neff in sod. (2008) trdijo, da imajo množična občila velik vpliv na dnevno politiko, pa je bilo po naši raziskavi tokrat drugače. Občila so veliko bolj sledila politikom, ki so prihajali na konferenco, kot pa znanstvenikom, predstavnikom nevladnih organizacij in aktivistom. Še posebej sta v poročilih izstopala ameriški predsednik Barack Obama in kitajski premier Wen Jiabao. Bolj kot so se pogajanja bližala koncu, bolj dramatične so bile izjave politikov, ki so jih novinarji objavljali. Vseeno pa so se poleg poročil in izjav politikov v komentarjih pojavljali tudi pozivi politikom, naj vendarle ukrepajo in sklenejo pravičen dogovor med državami. Ukrepanje oziroma sklep pravičnega dogovora so zahtevala tudi občila, na prim. z objavo "Časniki za reševanje podnebnih sprememb" (Časniki ... , 2009), ki ga je prevedenega objavilo 56 časopisov v 45 državah, tudi Delo in Večer. Iz tega lahko sklepamo, da so občila oziroma novinarji in uredniki pričakovali, da bodo politiki tokrat sklenili dogovor, ki bi bil rezultat pritiskov z vseh strani, tudi njihovega.

V raziskavi smo ugotovili, da so bile izjave politikov citirane veliko bolj kot izjave znanstvenikov, predstavnikov nevladnih organizacij ali ostalih akterjev, na primer gospodarstvenikov, ekonomistov ali kmetov. Še posebej v razpravi o podnebnih spremembah bi pričakovali, da bodo več prostora dobili znanstveniki. Tako pa je prišlo do točke, ko so o podnebjju in posledicah podnebnih sprememb ter o ukrepanju več govorili politiki kot znanstveniki. Za te vire pa Kuban (2008) trdi, da ne prinašajo znastvene perspektive v debato, to pa po njegovem pojasni pomanjkanje empirično dokazanih trditev znanstvenikov v občilih. Že Carvalho (2005) je ugotovil, da je pojavljanje tematike o podnebnih spremembah v občilih tesno povezano z politiko, še posebej ko predloge poda vlada. Tako tudi javna razprava ne dobi pravega zagona, pravi Olausson (2010). Izvajanje politične moči v občilih je simbolično sprejeto in dovoljeno, aktivno državljanstvo in živa javna razprava pa ne dobita spodbude.

Aferi Climategate in razkritje tajnih pogajanj med nekaterimi državami sta močno zasenčila dogajanje na konferenci. To je bil še bolj izrazito na primeru protestov. Še eden izmed mnogih dogodkov, ki so dobili nekaj prepotrebne pozornosti, je bil tudi odstop predsedujoče konferenci, danske ministrice za okolje Connie Hedegaard. Na ta način novinarske zgodbe tekmujejo za pozornost (Boykoff, 2007).

Še posebej protesti so zavzeli veliko programskega časa oziroma časopisnega prostora. Kmetijstvo je bilo v objavah obravnavano le v 16 primerih, pa še to le kot omemba, medtem ko je bilo protestom namenjenih 13 celotnih objav, poleg tega pa so bili omenjeni še v 30 objavah. V objavah smo le enkrat zaznali omembo kmetijstva v Sloveniji v povezavi s podnebnimi spremembami. Kmetijstvo je bilo omenjeno le v globalnem smislu ali pa v kontekstu nerazvitih držav. Ko novinarji v svojih objavah omenjajo ali citirajo

izjave v zvezi z novimi tehnologijami, v večini primerov mislijo na učinkovito rabo energije, »čistejše« avtomobile ter reciklažo odpadkov.

Slovenija v vseh analiziranih objavah ni bila omenjena pogosto. Avtorji in uredniki niso posebej obravnavali vloge Slovenije na konferenci. Redko so se vprašali, kaj bi morali narediti doma za blaženje posledic podnebnih sprememb. Večina objav je govorila o težavah pacifiških otokov zaradi podnebnih sprememb, taljenju ledu na Arktiki ali Antarktiki, med obravnavanimi objavami je bilo le v eni omenjeno taljenje ledenika v slovenskem delu Alp. To potrdi tudi Eskjaerjevo ugotovitev, da novinarsko pokrivanje podnebnih sprememb kaže mednarodno neravnovesje, ne samo pri pomanjkanju informacij ampak tudi pri komuniciranju. To bi lahko bilo tudi sporočilo državljanom, da podnebne spremembe niso naš problem. Tak scenarij predvideva tudi Eskjaer (2009), ki pa svari tudi pred tem, da bi se občila preveč lokalizirala. V tem primeru bi namreč lahko pozabili na skrb za okolje v globalnem smislu.

6 SKLEPI

Konferenca pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah je bila torej predvsem politični dogodek, še posebej v drugem delu. Znanstveniki in predstavniki IPCC-ja so predstavili grozeče podatke o podnebnih spremembah in predstavili več konkretnih scenarijev ukrepov, vendar v občilih tega nismo zaznali ali pa le v zelo majhni meri.

Uvodni stavki v poročilih so večinoma dramatični in senzacionalistični, kar pa ni nujno slabo, če te objave vsebujejo tudi relevantne podatke, podprte z dokazi. Tudi novinarji in uredniki si namreč želijo, da je sporočilo slišano oziroma prebrano.

Sklenemo lahko, da so bila poročila s kopenhavske podnebne konference senzacionalistična in da so občila iskala predvsem zgodbe, ki naj bi zanimale bralce in gledalce. Ne moremo pa reči, da je občilom vseeno glede podnebnih sprememb. Veliko več je bilo objav o protestih kot pa o vplivu podnebnih sprememb na kmetijstvo ali katerokoli drugo gospodarsko panogo. A kljub temu je do bralca ali gledalca vedno prišlo sporočilo, da so spremembe podnebja realnost, ter da jih bo treba ublažiti. To je tudi močno sporočilo politiki, ki še posebej pozorno spremlja javno mnenje, ki ga v največji meri oblikujejo občila. Še en dokaz, da so občila dala velik pomen konferenci je, da so vsa, razen redakcije 24 ur, v København poslala posebnega poročevalca.

V tej raziskavi so se nakazale možnosti za nadaljnje raziskave. Vsekakor je pomembno, kako je neka novica uvrščena v občilih. Pomembnost novice se kaže prav v tem, ali je uvrščena na začetek poročil oziroma na prvo stran časopisa. Prav tako je pomembno, koliko časa oziroma prostora je namenjeno tej novici. Velikokrat je namreč, kot smo ugotovili tudi v tej raziskavi, okoljska problematika zapostavljena. Še pomembneje pa bi bilo ugotoviti, zakaj prihaja do takega ravnanja urednikov in novinarjev v medijskih hišah. Potrebna bi bila tudi primerjava poročanja različnih podnebnih konferenc, kako se je poročanje spreminjalo od konference do konference. Po veliki odmevnosti kopenhavske konference bo zanimivo tudi videti, koliko sta bili v medijih prisotni konferenci v Cancunu in Durbanu oziroma na kakšen način je glas znanstvenikov prišel v medije. Občila bi morala za lažje iskanje po arhivih razviti sistem vrednotenja objav oziroma njihovega razvrščanja po vsebini. Pri razvrščanju se je pokazalo veliko težav, saj se teme med seboj močno prepletajo. Raziskave bi veljalo razširili tudi na ostala, še posebej spletna občila.

7 POVZETEK

Podnebne spremembe imajo velik vpliv na naša življenja, zato postajajo vse bolj pomembne tudi za občila in politiko. V tej diplomski nalogi smo z analizo slovenskih občil želeli ugotoviti, kaj v resnici zanima občila in kaj izvejo slovenski bralci o podnebnih spremembah. Analizirali smo 181 objav, ki so bile objavljene v času Okvirne konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah v Københavnu med 7. in 21. decembrom leta 2009 v dnevnih časopisih Delo, Dnevnik, Večer in v dnevno informativnih oddajah TV Dnevnik in Odmevi na TV Slovenija ter 24 ur in 24 ur zvečer na POP TV. Objave smo razdelili po občilih, novinarskih zvrsteh in datumu objave, poleg tega smo poskusili ustvariti lastno klasifikacijsko shemo obravnavanih objav. V nalogi smo iskali tudi ključne teme, s katerimi so se ukvarjali novinarji ter opredelili akterje v poročilih. Zanimala nas je pogostnost omembe Slovenije v analiziranih objavah.

Podnebnim spremembam je bilo več prostora namenjenega v tiskanih občilih (54 %), med posameznimi občili pa z objavami prednjači časopis Delo, najmanj objav pa je bilo v časopisu Dnevnik, in sicer le 17. Kljub temu pa to v povprečju pomeni, da so lahko bralci tega časopisa prebrali več kot eno objavo na dan. Objave s podnebne konference so bile bolj pogoste ob koncu konference, kar je posledica udeležbe politikov iz pomembnejših držav, kot sta ZDA in Kitajska. Skupaj je bilo objav, ki so obravnavale samo dogajanje na konferenci 68, največ prav zadnji dan, 18. 12. 2009. Ko govorimo o vseh obravnavanih objavah, smo ugotovili, da ima datumski razvrstitev več vrhov: začetek konference, sobota, zgoščitev objav zaradi prilog v soboto 12. 12. 2009 in zaključek konference.

Največkrat citirani akterji v objavah so bili politiki (175), mnenje znanstvenikov pa je bilo objavljeno le 60-krat. Še manj glasu so imeli predstavniki nevladnih okoljevarstvenih organizacij, ki so bili citirani le 32-krat. Med novinarskimi zvrstmi je bilo največ objav v obliki poročila (49 %), ki je sicer najbolj zastopana novinarska zvrst. Vest, kot najbolj preprosta novinarska zvrst, je bila zastopana v 38 primerih. Bolj zahtevne novinarske zvrsti, kot so komentar, reportaža in intervju so bile zastopane v manjši meri. Protesti in izgrede ter afere v času konference so pritegnili večjo pozornost občil kot škoda, ki jo povzročijo podnebne spremembe ali njihov vpliv na kmetijstvo. Protestom in izgredom je bilo namenjenih kar 13 celotnih objav, poleg tega pa so bili omenjeni še v 30 objavah. Aferama, ki sta izbruhnili med konferenco, je bilo namenjenih 7 objav. Prav toliko je bilo objav, ki so obravnavale samo vpliv podnebnih sprememb na človeka ali nove tehnologije. Kmetijstvu ali škodi, ki je posledica podnebnih sprememb, ni bila namenjena nobena celotna objava. Te teme so bile večkrat omenjene, vendar manjkrat kot protesti. Občil pa, kot kaže analiza, ni zanimala vloga Slovenije pri blaženju posledic podnebnih sprememb, saj je bila le ta omenjena le v 30 objavah.

Rezultati analize kažejo, da so bile objave v petih slovenskih občilih zastavljene nekoliko senzacionalistično, kljub temu pa je do bralca ali gledalca prišlo sporočilo, da moramo ublažiti spremembe podnebja, še posebej v globalnem smislu.

8 VIRI

- Bartol T. 2009. Assessment of food and nutrition related descriptors in agricultural and biomedical thesauri. *Communications in Computer and Information Science*, 46: 294-305
- Bergant K. 2010. Podnebje v prihodnosti – koliko vemo o njem? Ljubljana. ARSO, Ministrstvo za okolje in prostor: 19 str.
<<http://www.arso.gov.si/podnebne%20spremembe/Podnebje%20v%20prihodnosti/Projekcije%20podnebja%20v%20prihodosti.pdf>> (1. feb. 2011)
- Boykoff M. T. 2009. We speak for the trees: media reporting on the environment. *The Annual Review of Environment and Resources*, 34: 431-457
- Boykoff M. T. 2007. From convergence to contention: United states mass media representations of anthropogenic climate change science. *Journal Compilation, Transactions of the Institute of British Geographers*, 32: 477-489
- Boykoff M. T., Boykoff, J. M. 2004. Balance as bias: global warming and the US prestige press. *Global Environment Change*, 14: 125-136
- Carvalho A., Burgess J. 2005. Cultural circuits of Climate change in U.K. broadsheet news papers. *Society for Risk Analysis*, 25, 6: 1457-1469
- Carvalho A. 2005. Representing the politics of the greenhouse effect: Discursive strategies in the British media. *Critical Discourse Studies*, 2, 1: 1-29
- Climate change 2007: The scientific basis, contribution of working group I to the Fourth assessment report of the intergovernmental panel on climate change. 2007. Cambridge, Cambridge University Press: 996 str.
- Corfee-Morlot J., Maslin M., Burgess J. 2007. Global warming in the public sphere. *The Royal Society*, 365: 2741-2776
- Customer succes cnetar. EBSCO Publishing. GreenFile.
<http://www.ebscohost.com/customerSuccess/default.php?id=7> (17. apr. 2009)
- Časniki za reševanje podnebnih sprememb. 2009. *Večer*, 65, 283: 2
- Dirikx A., Gelders D. 2010. Ideologies overruled? An explorative study of the link between ideology and climate change reporting in Dutch and French newspapers. *Environmental Commuication*, 4, 2: 190-205
- Döll, P. 2002. Impact of climate change and variability on irrigation requirements: A global perspective. *Climatic Change*. 54, 3: 269 - 293
- Eskjaer M. F. 2009. Communicating climate change in regional news media. *International Journal of Climate Change Strategies and Management*, 1, 4: 356-367

- Fedoroff N. V., Battisti D. S., Beachy R. N., Cooper P. J. M., Fischhoff D. A., Hodges C. N., Knauf V. C., Lobell D., Mazur B. J., Molden D., Reynolds M. P., Ronald P. C., Rosegrant M. W., Sanchez P. A., Vons Shank A., Zhu J. K. 2010. Radically rethinking agriculture for the 21st century. *Science*, 327: 833 – 834
- Garnett T. 2008. Cooking up a storm. Food, greenhouse gas emissions and our changing climate. Food climate research network. Centre for environmental strategy. Guilford. University of Surrey: 156 str.
- Guide to climate change negotiation process. UNFCCC. 2009.
http://unfccc.int/not_assigned/b/items/2555.php (16. maj 2009)
- Gunter B., Kinderlerer J., Beyleveld D. 1999. The media and public understanding of biotechnology. *Science Communication*, 20, 9: 373-394
- IPCC special report: Emission scenarios. 2000. Cambridge, Cambridge University Press: 570 str.
- Kajfež Bogataj L. 2005. Podnebne spremembe in ranljivost kmetijstva. *Acta Agriculturae Slovenica*, 85, 1: 25-40
- Kajfež Bogataj L. 2006. Pogovori o prihodnosti Slovenije. Pogovor 9. V: Izzivi klimatskih sprememb: Ljubljana 18. november 2005. Podnebne spremembe in prihodnost Slovenije. Ljubljana, Urad predsednika republike Slovenije. 62-69
- Kajfež Bogataj L. 2008. Sporočila medvladnega odbora za podnebne spremembe IPCC - Major findings from the IPCC Fourth Assessment Report "Climate Change 2007. *Ujma*, 22: 152-159
- Košir M. 1988. Nastavki za teorijo novinarskih vrst. Ljubljana, Državna založba Slovenije: 117 str.
- Kuban A. J. 2007. The U.S. broadcast news media as a social arena in the global climate change debate. Ames, Iowa State University: 82 str.
- Kyoto protocol to the United nations framework convention on climate change. 1998. United Nations: 20 str.
- Nacionalna raziskava branosti. Valutni podatki za leto 2010 II-2011 I. 2011
<http://www.nrb.info/podatki/index.html> (11. apr. 2011)
- Neff R. A., Chan I. L., Clegg Smith K. 2008. Yesterday's dinner, tomorrow's weather, today's news? US newspaper coverage of food system contributions to climate change. *Public Health Nutrition*, 12, 7: 1006-1014
- Olausson U. 2010. Towards european identity? The news media and the case of climate change. *European Journal of Communication*, 25, 2: 138-152

- Operativni program zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012. 2009. Ljubljana, Vlada Republike Slovenije: 257
- Prpič M. 2006. Poročanje o dnevnih dogodkih v osrednjih večernih poročilih – Komercialna in javna televizija. Mediji za državljane, 172: 79 – 116
- Robinson P. 2001. Theorizing the influence of media on world politics. *European Journal of Communication*, 16, 4: 523-544
- Rödger S., Schäfer M. S. 2010. Repercussion and resistance: An empirical study on the interrelation between science and mass media. *Communications*, 35: 249-267
- Statistični letopis 2010. Ljubljana, SURS: 49
<http://www.stat.si/letopis/LetopisVsebinska.aspx?poglavje=29&lang=si&leto=2010>
(11. apr. 2011)
- Tsfati Y. 2003. Media scepticism and climate of opinion perception. *International Journal of Public Opinion Research*, 15, 1: 65-82
- Tutt B. 2009. Frames in reports and in reporting: How framing affects global warming information in the intergovernmental panel on climate change's »summary for policymakers« and in documents written about the report. *Technical Writing and Communication*, 39, 1: 43-55
- Walgrave S., Van Aelst P. 2006. The contingency of the mass media's political agenda setting power: Toward a preliminary theory. *Journal of Communication*, 56: 88-109
- Wilson, K. 1995. Mass media as sources of global warming knowledge. *Mass Communication Review*, 22: 75 - 89
- Zhao X. 2009. Media use and global warming perceptions; A snapshot of the reinforcing spirals. *Communication Research*, 36, 5: 698-723

ZAHVALA

Zahvalil bi se rad vsem, ki so me spremljali in pomagali na študijski moji študijski poti. Mentorju in somentorici za vodenje pri izdelavi diplomske naloge, profesorjem, ki so mi v času študija velikokrat odprli oči. Maji, staršem, prijateljem in sodelavcem pa se iskreno zahvaljujem za spodbudo in nasvete.